JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. Woensdag, 9 Februarij. N°. 12.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. *f* 12,50.
„ „ „ „ *Java*.................. „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*.................. „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **30** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort drie

BIJVOEGSELS.

BEKENDMAKING.

Namens den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie op Zaturdag den 19den Februarij 1859, des voormiddags te 10 uren, op het Gouvernements huis te Weltevreden, algemeene audientie zal verleenen aan alle departementen en collegien van algemeen bestuur, autoriteiten en ingezetenen, ter gelegenheid van de verjaring van 's Konings geboortedag.

BATAVIA, den 6den Februarij 1859. *De Algemeene Secretaris,* A. LOUDON.

Bekendmaking

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen, op Woensdag, den 16den Februarij 1859, des morgens te 9 uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den *Adjudant van dienst.*

BUITENZORG, *den* 4 *Februarij* 1859. *De Kapitein-Adjudant,* R. F. DE SEIJFF.

Bij Koninklijk besluit van den 18den October 1858, no. 58, is de Oost-Indische ambtenaar met verlof in Nederland A. M. Bousquet, laatstelijk resident van Banka, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst ontslagen, met ingang van den 10den December 1858, onder toekenning van pensioen.

Bij Koninklijk besluit van den 19den November 1858, no. 77, is J. J. Schnell, gewezen eerste teekenaar bij de directie der genie te Batavia, ontheven van de smet van eerloosheid en alle gevolgen van dien, welke alsnog op hem rusten, uit kracht van het vonnis van den raad van justitie te Batavia van 10 Julij 1850, bekrachtigd bij arrest van het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, van 29 Januarij 1851, waarbij hij tot onteerende straffen is veroordeeld.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den president der weeskamer te Batavia, H. J. van der Plas, en aan den controleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur in de assistent-residentie Benkoelen J. E. van den Bor.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den assistent-resident van Saparoea en Haroekoe, W. Schminke.

Tijdelijk gesteld:

Ter beschikking van den directeur der burgerlijke openbare werken, de ambtenaar op nonactiviteit W. J. Brouwer, laatst tweede commies bij den eerstaanwezenden ingenieur van den waterstaat in de eerste afdeeling, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Benoemd:

Tot controleurs der derde klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, de ambtenaren der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie, ter beschikking van den directeur der cultures, L. Mulock Houwer, W. Ligtvoet, K. F. Bohl, M. L. E. Halewijn, D. Meijer, J. M. van Vleuten, E. L. baron van Heeckeren van Brandsenburg en W. A. Keuchenius.

Militair Departement.

Bevorderd:

Tot ritmeester bij het regiment O. I. kavallerie, de luitenant P. C. [illegible], van het regiment.

Tot ritmeester bij het regiment O. I. kavallerie, de eerste luitenant F. A. Metzler, van het regiment.

Overgeplaatst:

Bij de geneeskundige dienst op Banka, de officier van gezondheid der derde klasse J. F. H. Aernout, thans te Batavia.

Bij het garnizoen te Djambie, de officier van gezondheid der derde klasse S. Hartog, thans op Banka.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Tjilatjap, de officier van gezondheid der tweede klasse T. J. Jorritsma, thans te Djambie.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Magalang, de officier van gezondheid der tweede klasse M. H. de Vogel, thans te Bandjermassing.

Geplaatst:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Bandjermassing, de officier van gezondheid der tweede klasse H. Gildemeister, thans ter beschikking te Batavia.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den hoofdintendant der militaire administratie J. E. van der Smissen.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie F. G. Pfeiffer.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Februarij.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in Februarij, den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Woensdag, den 23sten Februarij aanstaande:

a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Debiteuren aan het vendu-departement alhier, over de maand October jl., worden bij deze herinnerd, dat de aanzuivering van hun debet uiterlijk voor ultimo dezer ter vendukantore moet geschieden, wanneer zij zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

Ten bureele van den assistent-resident van Krawang, te Poerwakarta, is benoodigd een klerk, die bekend is met de werkzaamheden van de comptabiliteit, op eene maandelijksche bezoldiging van *f* 60.

Aan die betrekking is tevens verbonden de betrekking van vendusehrijver, aan welke een emolument verzekerd is van *f* 25 t/m. *f* 30 's maands.

Zij die alzoo naar de bovenvermelde betrekking wenschen te dingen, worden verzocht zich bij rekwest franco, en onder overlegging van bewijs van kunde en goed gedrag te wenden tot den assistent-resident van Krawang.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 10 Februarij wegens vertrek, voor het huis bewoond door den heer F. M. Mispelblom Beijer, op Goenoeng-Sari, het 2de huis van het bureau der Militaire administratie, door John Pryce en Co.

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door Cassalette en Co.

Op Vrijdag, den 11 Februarij, voor het woonhuis van wijlen den heer J. Pietersz, op de Voorrij.

Op Maandag, den 14 Februarij, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison en Co.

Op Dingsdag, den 15 Februarij, voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan en Co.

Op Zaturdag, den 26 Maart des voormiddags te 11 uren, zal in het lokaal der beurs worden verkocht: het Barkschip, genaamd E. W. van Dam van Isselt, toebehoorende aan E. Meijes en Zonen te Amsterdam, door Fr. van Hemert.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de wees- en boedelkamer te Batavia, van wijlen den heer *Hein Latumerissa*, in leven élève bij het militaire hospitaal alhier, *J. E. L. Henze*, gegageerd soldaat, en *Reinardus Boer*, partikulier persoon.

Door de wees- en boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den arabier *Sech Sleman.*

Door de wees- en boedelmeesteren te Buitenzorg, van wijlen den chinees *Yo Soeitek.*

Door de wees- en boedelkamer te Demak, van wijlen de chinesche vrouw *Oei Sioknio*, weduwe van *Liem Tjinghe.*

Door de wees- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen den chinees *Thé Kaoe Boen*, de chinesche vrouw *Oei Swan-nio*, den chinees *Lo-Kenglijang* en de chinesche vrouw *Loa-Kootjong.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 5 tot en met den 8 Februarij 1859.

MARINE HOTEL. Muller, van Soerabaija. — van Bennekom, van Buitenzorg. — H. Schiff, van Batavia.

HOTEL WILLEM II. W. Prins, van China. — Levipson, van Batavia. — Buckmann, van de Reede.

HOTEL DES INDES. H. Schiff, van Batavia. — Cramer van Baumgarten, van de Reede. — Gouwe, van Idem. — Kroeff, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. C. J. Huffnagel, van Amsterdam. — P. Bloem, van Onrust. — L. G. Danekes, van de Reede. — B. Peel, van Idem.

Vertrekkende Personen.

De kolonel L. J. Kroll en familie. — H. van Alphen en familie. — Dr. Hupsoller en Echtgenoot.

Advertentiën.

Getrouwd:

J. J. UTZMANN,
met
C. H. G. VAN RAEMDONCK.

BATAVIA, 23 *Januarij* 1859. (435)

Getrouwd:

A. J. W. DE JONGH SWEMER
met
C. A. SCHWARZ.

BATAVIA, 2 *Februarij.*
Eenige kennisgeving. (421)

Getrouwd:

J. BEIJERINCK
met
M. D. MEIJER.

BATAVIA, 2 Februarij 1859.
Eenige kennisgave. (450)

Bevallen van een' ZOON, *G. M. Moojen*, echtgenoote van
C. J. WILDANGER.

BATAVIA, 2 Februarij 1859. (429)

Bevallen van een' ZOON, de echtgenoot van *W. J. Marten.*

SOURABAYA, 2 *Februarij* 1859 (466)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *M. Cordesius* geboren *de Groot.*

PANDEGLANG (Bantam), den 2den *Februarij* 1859. (440)

EEN ZIEKBED.

Vervolg.)

»Wat execrabele confusie!" riep een burger, die den in het naauw gebragten poorter kwam helpen. »Kwam het dan zoo ver, dat een diefstal op 's Heeren weg niet meer gestraft wordt?"

Eenige boeren drongen naderbij om hun kameraad te helpen, en ettelijke burgeren naderden van de andere zijde om hun stadgenoot bij te staan. Er werden dreigende blikken gewisseld, en krachtige vloeken uitgeschreeuwd. Reeds blonk er een bloot mes en knarste er het verroest lontslot van een roer, toen aan den dreigenden twist een eind werd gemaakt door den kreet: »De Prins, de Prins! »Oranje boven!" galmde het een half uur ver uit honderde monden. De vlaggen golfden en bogen, de mutsen wuifden, de handen klapten, en luider galmde het: »Oranje boven!"

Ginds bij het zwenken van den weg werd een karos zigtbaar, door twee dampende rossen getrokken. Het voertuig, waarom zich het volk heendrong, stond stil en een bleek, mager jongmensch stapte langzaam daaruit, terwijl de hoofden der achtbare mannen, die daar hadden post gevat, zich ontblootten. De geschiedenis heeft de namen van hen bewaard, die daar deels met stroef gelaat en somber oog, deels met van vreugde tintelende blikken en een glimlach op de lippen, den pligt van gastheer jegen den jeugdigen gast vervulden. Het waren de oud-Burgemeesters van Dordrecht, Naaltwijk, de Schomerk, van Meerdervoort, van der Burg, Pompe, bailluw van Zuid-Holland, Nicolaas Stoop en twee secretarissen der stad. Juist den Heer Swijndrecht, die niet bekend stond als een warm aanhanger van het huis van Oranje, had de thands magtige wederpartij verkoren, om het hoofd der deputatie te zijn en het bewind op dezen dag te voeren.

»Dordrecht heet Uwe Hoogheid welkom," zeide hij met achtbare deftigheid, »en de Magistraat acht zich gelukkig zulk een illustren gast te mogen recipieeren...."

»Ook de burgerij schijnt in de vreugde van den Magistraat te deelen," hernam de Prins, niet zonder eenige scherpte den Burgemeester strak aanstarende. »Ik wilde het verzoek der burgerij en der vroedschap niet afslaan, hoewel ik den lastbrief der Heeren Staten wel wat vrij uitleg en het leger niet te best kon verlaten. De Heeren echter," en hij wees daarbij op de Gedeputeerden der stad Johan Haling, van der Burg, den secretaris Muys, Graaf, van der Velden. Hoogerwerf en Paf, die op zijne overkomst in het leger waren komen aandringen, »de Heeren echter verzekerden mij, dat mijn bezoek door uwe stad werkelijk gewenscht werd en als ik om mij heenzie, vind ik dat wel geaffirmeerd."

De Prins sprak dubbelzinnig. Digt in zijne nabijheid bleek de vreugde van hem te zien niet zoo duidelijk, maar ginder onder die volkshoopen school een gansch andere aandoening, die zich thands weder luide te kennen gaf, nu de Prins zich in beweging stelde, voorafgegaan door den Heer Swijndrecht, wiens hoofd, even als dat der geheele vroedschap, gedurende de wandeling naar het stadsjacht, dat aan de rivier gereed lag, ontbloot bleef en alzoo de brandende Junijzon te verduren had. Het droeg er niet toe bij, om de bittere gedachten van uit zijn geest te bannen of de hulde, die hij bewees, hem aangenamer te maken. Zelfs kwam het een oogenblik bij hem op, hoe in de laatste negentien jaren zijn hoofd slechts voor vreemde potentaten had behoeven te buigen, en nu... maar de magere tweeëntwintigjarige jongeling met die straffe uitdrukking op het gelaat, waarop hij zoo gaarne niets anders had gelezen dan jeugdige dartelheid, wildheid en speelzieke opgewondenheid, hij volgde hem op twee schreden met gedekten hoofde als meerdere, en rondom den Burgemeester klonk het onder het luiden der stadsklokken en het knallen der musketten: »Oranje boven, Leve de Prins!"

»*Canaille!*" klonk het tusschen de tanden des Burgemeesters en zich tot Zijne Hoogheid wendende, zeide hij buigend: »Uwe Hoogheid ziet zelve, hoe welkom zij hier is."

»De laatste twijfeling verdwijnt, nu Uwe Edelheid zich tot mij keert om dit te zeggen," hernam de Prins.

Bevallen van een' ZOON, *A. C. F. Wijnveldt, Loest.*
BATAVIA, 9 *Februarij* 1859.
Eenige kennisgeving. (455)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, de geliefde Echtgenoote van
R. WIJNEN.
TELOK-BETONG, 28 Januarij 1859. (471)

Op den 9 December jl. overleed te *Rotterdam*, tot onze diepe droefheid, onze dierbare Moeder en Behuwdmoeder, Vrouwe *J. Herklots*, geb. *Enslie.*
W. H. HERKLOTS.
H. HERKLOTS.
(452) *De Graaf.*

Op den 22sten Januarij jl., overleed te Batavia ten huize van *Jhr. J. C. Reijnst*, tot mijne bittere droefheid mijn dochtertje oud drie jaren en acht maanden.
douairière P. H. REIJNST.
9 *Febr.* 1859 geb. *van den Bosch.*
Eenige kennisgave. (444)

Ten tweede male trof mij heden een gevoelige slag, door het overlijden van mijn eenigst veel geliefd zoontje, *Pieter Joan*, in den ouderdom van bijna 14 maanden.
A. STEL.
MALANG, den 21sten *Januarij* 1859. (442)
Eenige kennisgeving.

Op onze reis, per Stoomer *Palembang*, van Muntok naar Batavia, overleed heden nacht van den 3den op den 4den Februarij 1859, ten elf ure, ons eenig zoontje *Hubert, Theodor, Antonius, Wilhelm*, in wiens geboorte wij ons den 24sten Januarij 1858 mogten verheugen.
K. v. D. HEIJDEN.
F. H. v. D. HEIJDEN,
(441) *Mensinga*

Overleden in het hospitaal te *Weltevreden* de heer *Frederik Berk*, gezagvoerder van het Nederlandsch Ind. schip *l'Union.*
BATAVIA, 1 Februarij 1859. (476)

HOUT-VENDUTIE.

Op Donderdag den 10den Februarij, op het Heemradenplein, à 2 pCt. Vendusalaris, door

CASSALETTE & Co.,

van

JATTIEHOUTEN BALKEN

en

CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.

(457)

VENDUTIE

Op Donderdag, den 10 Februarij 1859,
Wegens vertrek voor het huis bewoond door den WelEdelen Heer
F. M. MISSELBLOM BEIJER,
op *Goenoeng Sarie*, het 2de huis van het Hoofd-Bureau der Militaire Administratie,
door
JOHN PRYCE & Co.,
Van een zoo goed als nieuwen inboedel, bestaande uit Mahoniehouten en andere Meubelen, Schilderijen, Lampen, IJzeren Bedden, enz. enz.
voorts:
EENE PIANINO van ERARD.
3 SPAN GOEDLOOPENDE PAARDEN,
EEN FRAAI RIJPAARD, enz. enz. (411)

Op de Vendutie

van Donderdag, den 10 Februarij 1859,
ten huize van den Heer
MISPELBLOM BEIJER,
zal nog verkocht worden, een zoo goed als nieuwe, ruime en gemakkelijke
REISWAGEN.
(443) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie

Op Maandag, den 14 Februarij 1859,
tegen 4 pCt. vendu salaris,
Voor het Commissiehuis van **ABEELEN DENNISON & Co.**
Van eene belangrijke partij Lijnwaden en voor rekenen van belanghebbende:
4 Balen Hollandsche drill inhoudende ieder 50 ps.
12 » » » » » 20 »
32 » Ruwe Calicots.
voorts:
50 Kistjes gedroogde vruchten pr. **Broedertrouw.**
22 » versche Kaapsche Rozijnen in kisten van 50 en 25 ponden pr. **Zilver Cloud** van de Kaap de goede Hoop.
Schrijf- en Drukpapier, Engelsch Zadels, Wagentuigen, Stal-halsters met en zonder kettingen, puike Boter, fijne en ordinaire Cognac, Cherry en Madera-Wijn op fust en afgetapt;
benevens de opstal in *Kampong Saranie* (Buitenbak) nabij de Harmonie, op de voorgaande vendutie niet opgeveild. (469)
Goudwerken, Brillanten en Diamanten.

VENDUTIE

Op Vrijdag 11 Februarij 1859.
Voor het woonhuis van nu wijlen den Heer **J. Pietersz,** *op de Voorrij.*
Van Meubelen, wagens waaronder een Handwagen, deugdzame Wagen- en Bendie-paarden, Tuigen, etc. (405)

VENDUTIE

Dingsdag 15 Februarij 1859,
voor het Commissiehuis van
VAN SLOOTEN MORGAN & Co,
Van diverse Lijnwaden, 35 kisten Ruwe Katoenen, Glaswerken, Wollen Hemden, 200 Zakken Indramaijoe Rijst, min of meer beschadigd,
DRIE PRAAUWEN,
voorts:
Nog Goudwerken, Brillanten en Diamanten. (475)

VENDUTIE

Op Woensdag, den 16den Februarij 1859,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
à 4 pCt. Vendusalaris
Van beschadigde Lijnwaden, **100 stukjes Chineesch Gaas en Zijde voor Jassen,**
400 picols koffij
Behangselpapier, 100 Vaatjes Boter, enz
en ten Elf ure precies, **zonder reserve,**
het alhier ter reede liggende Schip

„ROBERT PATTEN,"
groot 376 gemeten Tonnen,
met eene laadruimte van 9 à 10,000 Picols, en ***voorzien van Certificaat van Zeewaardigheid, gedateerd: Batavia 3 Februarij 1859.***
Het Schip is gebouwd in 1845, van eikenhout, kopervast en is een jaar geleden met geel metaal gekoperd.
(446) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE

voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
Op Maandag, den 21sten Februarij, zal voor het Commissiehuis van *J. Speet*, weder worden verkocht, een groot factuur
MODEWAREN,
prachtige Schilderijen, eenige kisten Kinder Speelgoed en een menigte pas aangebragte Goederen; zoodra alles zal zijn uitgepakt, zal de dag worden bekend gemaakt, wanneer de goederen voor het publiek te bezigtigen zijn.
Op deze Vendutie zullen eenige ***echte Colt's patent* REVOLVER ZAKPISTOLEN** worden verkocht, van 6 en 7 schoten, in nette kistjes met al de assesoires en een kogeltang, om puntkogels of gewone kogels te gieten. (415)

VENDUTIE

op Woensdag den 16den Februarij 1859,
DES VOORMIDDAGS TEN $9\frac{1}{2}$ URE,
in het locaal der **BEURS**, door
LANDBERG, BEZOET DE BIE & C°.
van de onderstaande pr. het Ned. schip *Oldenbarneveld* direct van *Japan* aangebragte goederen, als:

1000	kisten	**BOOMWAS.**
100	„	**SAKKIJ.**
100	„	**SOIJA.**
16	„	**KAARSEN.**
en 120	balen	**TJIN TJOUW.**

Veil-Conditiën.
1°. Al deze goederen worden verkocht liggende in Entrepôt, voetstoots, zonder actie of rafactie.
2°. De verkoop geschiedt bij kavelingen, zoo als dezelve in de uit te geven Notitiën zullen worden bekend gesteld.
3°. Vendusalaris ad $1\frac{1}{4}$ % alsmede de $1^{0}/_{00}$ voor de armen komen voor rekening der koopers.
4°. De in ontvangstname der goederen moet geschieden binnen eene maand na den dag der Vendutie, en zal de aflevering plaats hebben, na voldoening der rekening ten kantore van LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co. aan de groote rivier.
5°. De goederen, die alzoo op 16 Maart 1859 nog niet mogten zijn afgehaald, liggen, van af dien datum voor rekening en risico der koopers.
6°. Goederen, die eventueel 2 maanden na den veilingsdag nog onafgehaald of onbetaald zijn gebleven, zullen op nieuw voor rekening der koopers, op publieke Vendutie worden verkocht, zullende daarvoor 5 % commissie worden in rekening gebragt.
De goederen zijn van af 14 dezer in 's lands Entrepôt voor belanghebbenden ter bezigtiging gesteld.
BATAVIA, 9 Februarij 1859. (454)

---

die het stadsjagt instapte, gevolgd door de gansche vroedschap. De overvaart had gelukkig en te midden van honderde booten plaats. Wij pozen een wijle aan de overzijde der rivier en zien den stoet langzaam in de straten van Dordrecht verdwijnen.

Weet ge, lezer! wat er op dit oogenblik in Dordrechts muren voorvalt? Iets zeer gewigtigs; iets wat slechts ten volle begrepen en gewaardeerd kan worden bij een terugblik in de geschiedenis der Geunieerde Provincien, het eens magtig en thands zieltogend Gemeenebest.

Bij den vrede Munster werd de onafhankelijkheid der Republiek erkend en tevens het overwigt van Oostenrijk geknot. De dertigjarige krijg was geëindigd; had Zweden onverwelkelijke lauweren gebragt ten koste van veel bloed en veel geld, en Frankrijk aan de hand van Richelieu veel voordeel doen verwerven, zonder dat er veel op het spel was gezet. Streed Zweden voor het Protestantisme, Frankrijk heette te kampen voor het evenwigt in Europa. Spoedig echter werd het openbaar, dat Frankrijk het huis van Habsburg slechts had willen vernederen om het huis Bourbon te verheffen, dat het streefde naar de oppermagt in Europa met een verwatenheid, die Oostenrijk nooit had doen blijken. De magten in Europa, die Frankrijk in zijn streven konden tegengaan, waren vooral Engeland en de Vereenigde Provincien. Engeland had zich onder Elisabeth, de laatste telg van het huis Tudor-Plantagenet, tot een tot dusverre ongekende hoogte ontwikkeld, hoewel het in zijn boezem nog te veel de naweën voelde van den vroegeren eeuwenlangen burgerkrijg en van de pas voltrokken religieuse omkeering, om naar buiten al de kracht te kunnen toonen, die het werkelijk bezat; de Vereenigde Provincien, hoewel wat omvang betreft slechts een stip op de kaart van Europa, hadden zich door eene inspaning van alle krachten, door eene stoutmoedigheid, die aan het vermetele en het wonderbare grensde, van den wereldhandel meester gemaakt en waren in het bezit van onmetelijke schatten, welke in de 17e Eeuw vooral het gemis van grondgebied konden vergoeden, daar bloed te koop was voor geld en de Duitsche vorsten zich zelfs niet veel voor hunne onderdanen lieten betalen. Engeland en de Vereenigde Provincien hadden veel met elkander gemeen, hetgeen hen vaak tot elkaar brengen, maar ook dikwerf van elkaar scheiden moest. Beide stamverwante volken hadden den zin voor handel; daar het eerste tot elkaar, het tweede leidde tot eindelooze verdeeldheden. Frankrijk dacht met het laatste zijn voordeel te doen. Het begreep nimmer zijn doel te kunnen bereiken, zoolang Engeland en de Vereenigde Provincien eendragtig waren, en toen de domste zoon uit het domme huis van Stuart op Engelands troon was verheven, zag het de kans gunstig, om een schrede nader te doen aan het beoogde doel.

Zoo lang Karel de eerste of Cromwell Engeland beheerschten, werd de bloedvlag tegen de Nederlandsche Republiek wel dikwerf geheschen, maar het geschiedde alleen uit naijver op den handeldrijvenden Staat, die met minder middelen tot ongelijk grooter uitkomsten geraakte. Zoodra echter Frankrijk in de verte slechts gewaagde van een ernstigen aanval op het bestuur der Republiek, dan week het Protestantsche Engeland terug en stak het zelfs den Vereenigden Gewesten de vriendenhand toe. Toen evenwel Karel II den Engelschen troon besteeg; toen hij door uitspatting op uitspatting de gelden der natie verspilde en om zich van de noodige penningen te voorzien in soldij was getreden van den Franschen Koning; toen hij, indien hij ooit eene godsdienstige overtuiging bezeten hebbe, de leer zijner vaderen afgezworen en de godsdienst van zijn natuurlijken vijand aangenomen had; toen de nietswaardige vorst, aan den leiband van Lodewijk de XIVde loopende, door de onderstandsgelden, die deze hem verstrekte, onafhankelijk was geworden van het Parlement, dat den volkswil vertegenwoordigde en dikwerf driftig tegen hem overstond; toen was de ure voor Frankrijk geslagen, om zijn lievelingsdenkbeeld te verwezentlijken en den Staat te vernietigen, die zooveel belang had bij het evenwigt van Europa en elk streven om dat te wijzigen bekampen zou.

Verschillende omstandigheden dreven Lodewijk aan,

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Vrijdag den 25sten Februarij 1859,
zullen de ondergeteekenden in een der pakhuizen aan de *Groote Rivier* naast de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij,
voor rekening van belanghebbenden,
aan den meestbiedende publiek verkoopen:

Het alhier ter reede liggende gekoperde en kopervaste Ned. Barkschip

„AMBOINA,"
metende 387 Lasten,
laatst gevoerd door Kapt. **W. H. Rusman.**

Het schip wordt verkocht met deszelfs MASTEN, STENGEN, RA'S en verdere RONDHOUTEN, staand en loopend WANT, een stel ZEILEN, 2 ANKERS, enz.

Vervolgens en détail:

De overcomplete Inventaris, bestaande uit:
ZEILEN, divers TOUWWERK, eene BARKAS, eene SLOEP, eene GIEK, enz., enz., verder WATERLEGGERS en diverse PROVISIEN.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de Heeren **Helfast & Vinju** en bij
(426) JOHN PRYCE EN Co.

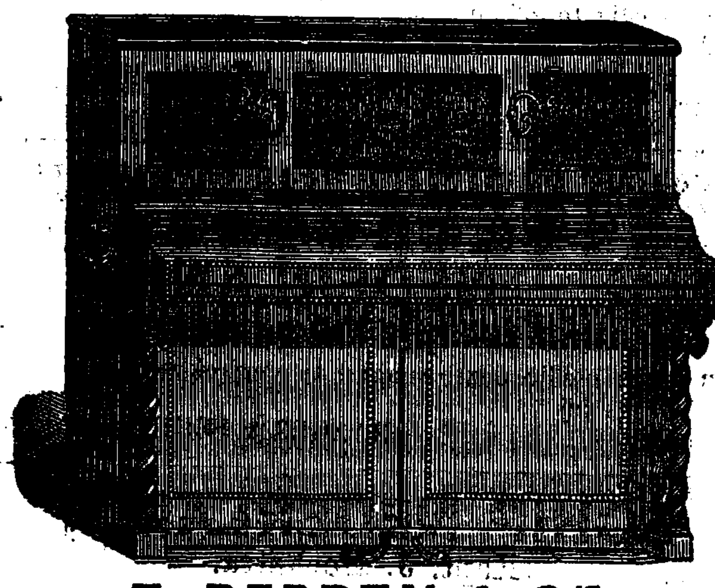

F. BERDEN & CIE
FAB. DE PIANOS
A BRUXELLES
Depôt pour tout Java.
CASSALETTE & Co.
BATAVIA. (412)

De beroemde **Brouwerij** van
[illegible], te KITZINGEN,
Fabriekmerk:
„HET KONINKLIJK BEIJERSCHE WAPEN,"
presenteert:
BEIJERSCH BIER,
expresselijk gebrouwd voor heete *klimaten.*
(448) AGENTSCHAP ROTTERDAM.

Een prachtig factuur
GOUD- EN ZILVERWERK.
Ontvangen door
(437) VAN RIET EN TER GOUW.

Pas Ontvangen:
eene partij
Goede Bordeaux Wijn
op fust,
van verschillende gunstig bekende merken,
bij
(407) L. PLATON EN Co.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.
Avec la permission de M. le Résident.

VENDREDI, 11 Février 1859.
Sixième représentation du dixième mois de l'abonnement.
Pour la rentrée de Mad. Ghymers-Ponsin.
LA NORMA.
Grand-Opera er 4 Actes, musique de *Bellini.*

Madame Ghymers-Ponsin remplira le rôle de Norma.

LUNDI, 14 Février 1859.
LINDA DE CHAMOUNY.
Le Directeur-Gérant,
(461) VAN KINSBERGEN.

Ontvangen per diverse Schepen:
Alle soorten van Provisiën en Dranken, waaronder:
Beijersch Bier op fust en afgetapt, Hollandsche **Pale Ale** op halve fleschjes, **Bourgogne** op fust en op heele en halve flesschen, van diverse Merken, **Vruchten** op Water en Brandewijn, Teysonneau jeune, Rookvleesch merk **S.**
Door
(438) VAN RIET EN TER GOUW.

In Commissie:
Eene elegante en zeer ruime

KOETS COUPÉ (Brougham),
en
Eene Vis-à-Vis Toerwagen,
voor groote paarden.
voorts:
Diverse Reiswagens,
Bij
(417) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Reçu directement de Paris:
Rubans assortis, Coiffures Jais. Chenille, Velours et fleurs. Chapeaux de Dame et d'Enfant, Marie Antoinette Brodè, Manches brodées, Bas de soie brodés, Mitaines Filet, Passementeries pour robe nouveaux genre; Mantelets brodés en Velours, Plumes Marabou, Corsage impératrice brodé, Parure Jais, Peignes bracelets, Manchettes Velours, Gants glaçés, Gaze de soie, Robes de soie de satin. Laçets, etc.
CRINOLINES, CONFECTION DE ROBES ET CORSETS.
(460) LEROUX, *Cornut.*

TOKO RIJSWIJK.
Pas ontvangen, per *Alphonse Nicolas Cezard*, een prachtige factuur:

HANGMODERATEUR LAMPEN,
waaronder zeer geschikt voor Bureaux of Eettafels met 10 en 15 lichten en porceleinen reflecteurs, zeer elegante porceleinen Tafellampen, allen uit de voornaamste fabriek van Parijs, eenige **Pendules** met mécanique Vogels en Bloemwerk, Medaillons en andere Schilderijen.
(406) J. C. SAYERS.

Verkrijgbaar:
HOLLE METSELSTEENEN
van diverse dimensien op **Petodjo** bij
(470) N. THEIS.

MAISON SEUFFERT,
COMBET, SUCCESSEUR,
FABRICANT DE CHAUSSURES,
vient de recevoir directement de Paris, par le navire *Français*, **Alphonse Nicolas Cezard**, un grand assortiment de chaussures pour hommes, dames et enfants; Bottines à Elastiques, Cracoviennes, Souliers de Satin blanc et noir, Chevreau doré, Etoffe, Nœuds pour chaussures de Ville et de Bal.
Spécialite de Bottes d'Equitation, en tous genres.
(473)

Ontvangen per Fransch schip Johanna:

J. C. & Co.	20	oxh. Roode Wijn (St. Estèphe).
» » »	100	kisten Haut Sauternis.
» » »	70	» Roode Wijn (Chateau Palmer). à 4 dzn.
» » »	50	» do. do. do. à 48/2 fl.
A. C.	20	vaten Cognac.
» »	600	kisten »
» »	150	» Wijn Azijn, 1e. kwaliteit.
» »	25	vaten do. do. do. à 8 doz.
» »	100	kisten Absinthe.
N. D. A. & C.	100	manden Champagne à 12/1 en 24/2 fl.
» » » »	26	» » » 12/2 fl.

(456) VAN RIET EN TER GOUW.

SOERABAIJASCHE AARDAPPELEN,
SAMARANGSCHE BESCHUIT, MAKASSAARSCHE ROODE VISCH, van het beste merk, en PINANG RADJAH, alles pas aangebragt.
Steeds verkrijgbaar alle soorten van INDISCHE ZUREN en CONFITUREN, zeer geschikt voor verzendingen.
Javasche en Bengaalsche Kerrijpoeder.
(455) F. TENTEE,
Joukes.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY
genezen alle *borstziekte* en *kortademigheid* enz. J... v.. D.. L..., te *Grootebroek*, leed sedert 19 jaren aan borstkwaal, waardoor hij als een geraamte werd, en dag noch nacht rust gevoelde. Hij beproefde onderscheidene geneesmiddelen, doch alle te vergeefs. Nu drie maanden geleden begon hij de pillen van Holloway te gebruiken, en de zalf des morgens en 's avonds op de borst in te wrijven, waarop hij dadelijk eene behoorlijke nachtrust had, en nog bijna twee maanden daarmede voortgegaan zijnde waren alle kenteekenen der kwaal verdwenen.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij
de hoofdagenten Soesman & Co. (447)

Mr. Périndorge,
CHIRURGIEN-DENTISTE.
Hôtel des Indes No. 19. (418)

De Heer CARTER,
TANDMEESTER,
komt per eerste Stoomschip van *Soerabaija* terug.
(425)

EENE GOUVERNANTE, voldoende examens afgelegd hebbende, zoekt eene betrekking als zoodanige te *Batavia* of *elders.*
Brieven franco te bezorgen bij den Heer *van Dorp.*
(431)

---

om den aanval te verhaasten. De inwendige toesand der Republiek noodigde hem daartoe schier uit.

Bij het ontstaan dier Republiek mogten de kiemen van partijzucht en naijver reeds aanwezig zijn geweest, de krachtige invloed van het Genie, onder welks hoede de reuzenstrijd was begonnen, hield de ontwikkeling tegen. Toen Willem de Eerste, de grondlegger der vrijheid, viel, ontving het monarchaal beginsel, dat, hoe bescheiden ook, door Willem was verdedigd, een geduchten knak. De burgers of liever de Staat, die gene heette te vertegenwoordigen, wisten te wel, voor welke opofferingen zij het bestaan van den Staat hadden gekocht, om niet te eischen, dat hun, die de **l a s t e n** hadden gedragen, ook de **l u s t e n** moesten ten deel vallen.

Zoo lang echter het krijgsgevaar te lande voortduurde, was de degen van Maurits en Frederik Hendrik noodig en moest men het zich laten welgevallen, dat die degen zijn wigt soms liet gevoelen in de raadzaal. Toen de vrede echter gesloten en de onafhankelijkheid van den Staat was erkend, werd het gezag, dat vroeger **g e d u l d** werd, een ondragelijk bezwaar, en dit te meer, toen de erfgenaam der Oranjes, Willem II, zijn eigenwaarde en die zijns geslachts even goed gevoelde, als de Groot Edelmogenden, de Heeren Staten der Provincien, of de Hoog Edelmogenden, de Heeren Staten-Generaal de hunne. De ergerlijkste twisten volgden in den boezem der Republiek, die als in twee kampen was verdeeld; en zóó hoog was de verbittering aan de eene zijde gerezen, dat voorzeker velen de regelen, in een kerkezakje bij den dood des Prinsen gevonden, hadden onderschreven.

> De Prins is dood,
> Mijn gaaf vergroot,
> Geen blijder maar
> In tachtig jaar.

De zoon, die na den dood zijns vaders geboren werd, had alzoo weinig kans om de waardigheden zijner voorouders te erlangen. Die kans werd nog verminderd, daar aan het hoofd der tegenpartij een man stond, uitstekende in verstand, met de uitnemendste gaven als bestuurder toegerust en tevens met al de vereischten van een partijhoofd, namelijk: haat jegens het tegenovergesteld beginsel, dat hem verdrukt, dat hem had doen lijden. Die man was Joan de Witt. Gedurende de 19 jaren, dat hij onder den nederigen titel van Raadpensionaris de Republiek bestuurde, heeft hij Europa doen verbazen over zijne schranderheid, over zijne kracht, over zijn wonderbaar vermogen, om het omslagtig en knarsend werktuig, dat de Regering dezer landen werd genoemd, niet alleen te doen bewegen, maar als het ware met zijn voortvarenden geest te bezielen. Toch bleek zijn arbeid ijdel, de aanwending van zulke ongemeene krachten, als de zijne waren, vergeefs; toch kon hij het verderf van het vaderland, dat hij met zooveel liefde gediend, met zooveel trouw bewaakt heeft, niet voorkomen, moest hij in de gevaarlijkste ure, in de ure der beslissing, het roer van Staat overgeven aan de hand van den knaap, om wien te verwijderen, hij het ongeloofelijke schier werkelijk, het onmogelijke schier mogelijk maakte; moest hij vallen door de woede van het graauw! Vreeselijke boete, die het **p a r t i j h o o f d** werd opgelegd!

H e t p a r t i j h o o f d! Dat was hij; het is zijne kracht en zijne zwakheid geweest, de oorzaak van zijn magt en van zijn val, van zijn roem en zijn verguizing bij den tijdgenoot.

(Wordt vervolgd.)

VERLOREN OP ZONDAG MORGEN

tusschen elf en twaalf ure, gaande van Parapattan weg naar Menteng, langs het Koningsplein Oostzijde, door de Secretarielaan stadwaarts:

TWEE SLEUTELS,

in een zakje. De vinder wordt beleefdelijk verzocht dezelve terug te bezorgen bij den heer H. M. VAN DORP, kunnende des verkiezende op eene **Goede Belooning** rekenen. (474)

Eene **Jufvrouw** van de P. G., onlangs uit Holland gekomen. van goede getuigschriften voorzien, en grondig onderwijs gevende in de ***Hollandsche, Fransche*** en ***Engelsche talen***, zag zich gaarne als **Gouvernante** geplaatst.
Brieven franco, adres letter A. aan den *Uitgever der Samarangsche Courant.* (445)

35000 stuks DAKPANNEN,

te leveren langs de groote rivier tusschen *Parapattan* en de *Stad*. Vrij van praauwhuur.

100,000 Metselsteenen.

(424) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Debiteuren aan **J. Schmidt**, vroeger Mr. Kleedermaker alhier, worden verzocht *ten spoedigste betaling* te doen, bij

MR. H. ROCHUSSEN.

BATAVIA, den 5den Februarij 1859. (455)

Debiteuren van de ondergeteekenden, worden beleefd herinnerd hun ***debet*** voor primo Maart e: k: te willen aanzuiveren.

LOURAN EN VAN WALCHREN
in liquidatie
(436)

Wordt ten spoedigste gevraagd, vier Centrifuges met deszelfs benoodigd drijfwerk, eene Machine van zes paardenkracht, benevens de bijbehoorende Stoom-ketel compleet, de opgave van den prijs en wie de maker van het toestel op te geven.
Adres franco bij G. C. T. VAN DORP te *Samarang.*
(463)

Eene Dame naar Holland wenschende terug te keeren, biedt zich aan om gedurende de reis derwaarts, onder hare leiding ***een of twee kinderen*** mede te nemen, dan wel tot assistentie eener familie.
Adres La. A., franco.
(449) H. M. VAN DORP.

Eene **DAME,** bekwaam om onderwijs te geven in de **Hollandsche, Fransche, Engelsche** en **Hoogduitsche talen**, in de **muzijk** en hetgene verder tot eene beschaafde opvoeding behoort, zag zich gaarne tot dat einde bij eene fatsoenlijke familie geplaatst.
Adres Lt. A. Z. (*Brieven franco*) bij de heeren E. FUHRI EN Co. te Soerabaya. (464)

Een gehuwd niet onbemiddeld Nederlander, verlangt zich te associeren, of over te nemen eene bij voorkeur landelijke onderneming; hij bezit Handel-Administratie en kultuur kennis, en is gewoon met den Inlander om te gaan. Brieven franco onder La. X bij de Heeren *Lange & Co.* te Batavia. (459)

Uit de hand te Koop:

DE TWEEDE STADS-APOTHEEK

te *Soerakarta*,

met goed voorzienen Inventaris.

Het Huis waarin dezelve gevestigd is, kan desverkiezende in huur worden overgenomen. Adres J. S. LUCARDIE te *Soerakarta*, brieven franco. (462)

TE KOOP Te zamen of afzonderlijk
TWEE PRACHTIGE

Arabische Paarden,

Te bevragen bij
(449) GASPER EN Co.

TE HUUR tegen 1 Maart, een aangenaam **woonhuis** met **zes** ruime kamers, stalling enz., gelegen op Batoetoelies, zijnde inmiddels ook, tegen voordeelige voorwaarden,

uit de hand te koop.

Te bevragen bij den heer
(389) H. M. VAN DORP.

Om met 1 Maart te aanvaarden:

Een Huis TE HUUR
op *Passer Senen*
Te bevragen bij
(432) C. KEGEL.

TE HUUR **EEN HUIS** in Gang Scott,

thans bewoond door den heer ***van Baak; 1e Maart*** te aanvaarden en te bevragen bij
(431) G. JOSEPH.

237ste Nederlandsch

STAATS-LOTERIJ

Nog eenige loten te bekomen voor de

5e OF LAATSTE KLASSE.

Waarin **de hoogste prijzen** van ***f* 100.000** en ***f* 50.000** met de premien.
Batavia 1859. H. M. VAN DORP.
(468)

BOEKHANDEL LANGE & Co.

Eerstdaags zal algemeen worden verzonden:

PROSPECTUS MET LIJST VAN INTEEKENING en PROEFBLAD.

van eene

NEDERDUITSCHE VERTALING

van den

KORAN.

Met de meeste zorg bearbeid en hoofdzakelijk gevolgd naar de Fransche vertaling van KASIMIRSKI, de Engelsche van SALE, de Hoogduitsche van ULLMANN en de Latijnsche van MARRACCI;

met bijvoeging van
aanteekeningen en Ophelderingen der voornaamste uitleggers en voorafgegaan,
van

Eene Levensschets van Mahomed,

door ***Mr. L. J. A. Tollens,***
Adviserend Advocaat en Candidaat-Notaris te Batavia.
Het werk zal in één fraai gedrukt Boekdeel van p. m. 45 vellen druks in netten half Engelschen band worden afgeleverd.

Inteekeningsprijs te Batavia. ***f* 15.—**
Java en Buiten Bezittingen *franco* **p.** post **» 18.—**
(384)

238e NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Bestellingen voor deze Loterij worden voortdurend aangenomen door
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859. (414)

ALPHABETS

Op kleine houten blokjes voor kinderen; **à *f* 5.—**
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859. (467)

Japansche Sigaren Kokers.

van MENSCHEN-HUID vervaardigd, een nieuw artikel, aangebragt per **Oldenbarneveldt** bij
(472) G. KOLFF EN Co.

KONINKLIJK INSTITUUT voor Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, te Delft.

JE MAINTIENDRAI

Onlangs zijn aan al de leden verzonden;
I. **Bijdragen.** Nieuwe Volgreeks No. 3 en 4.
II. **Mrt. Gebr. Vries.** Reize naar Japan in 1643.
Heeren leden, die op deze zending nog aanspraak maken, gelieven zich bij de ondergeteekenden aan te melden.
Achterstallige contributien van 1858 en vroeger worden vriendelijk ingewacht.
De jaarlijksche contributie bedraagt *f* 12.—

De Correspondenten,
G. KOLFF EN Co.
Batavia, Januarij 1859. (390)

Magazijn van Papieren, Kantoor-, Schrijf- en TEEKENBEHOEFTEN

van H. M. VAN DORP te Batavia.

Glazen Linialen en **Driehoeken; Dubbelde Palmen** van **Ivoor** en **Palmhout; Decalqueer-**Papier en Linnen in verschillende grootte;

Fabers Schrijf- en Teekenpotloden;

COPIEERPERSEN met toebehooren;

Velijn en Hollandsch Propatria; extra fijn wit en blaauw vergé Post;

Zes dozijn fraaije PLATEN voor Stereoscoop,

bestaande uit Landschappen, Stadsgezigten etc. met 3 Kijkkastjes à *f* 60,—.

Zeer volledige Passerdozen

van superieure qualiteit;

Fijne Verwen, O. I. Inkt, Verwdozen, fraaije Engelsche Zak- en Pennemessen, Nagel- en Borduurschaartjes Rood, Wit en Zwart Conté.

VERGULDE LIJSTEN EN SUPPORTS,

(418) etc. etc.

Amerikaansche

Mammouth's Gold Pens,

in Étui.

Wederom te bekomen bij
(427) G. KOLFF EN Co.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Kaptein *L. H. Deeleman*, gemagtigden de firma *Tiedeman en van Kerchem.* (450)

Heeren geconsigneerden van 73 kistjes Cognac, gemerkt J. D. J., per stoomschip *Menado* van Soerabaija aangebragt, worden verzocht zich aan te melden bij
(410) W. CORES DE VRIES.
BATAVIA, 4 *Februarij* 1859.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG

met het Ned. Barkschip

PATRIARCH SAMHIRI,

kapt. G. G. LION,

om spoedig te zeilen.
Adres bij
de Agenten,
(465) DE WEERDT BUIJL & Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SOERABAIJA

wordt aangeboden met het Ned. schip

NEDERLAND,

Kapt. J. HOEKSTRA,

om tegen medio dezer maand te vertrekken.
Adres bij
(425) HAAGER & SCHUURMAN.

SCHIP NEDERLAND,

Kapt. J. Hoekstra.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden met bovengenoemd welbekend en snelzeilend schip, hebbende de meest elegante en comfortabele inrigtingen en alle verdere middelen tot veraangenaming en gemak van repatrieerende familien en personen. Het schip voert eenen geëxamineerden dokter. Het vertrek zal omstreeks einde van Maart plaats hebben.

Voor verdere informatien gelieve men zich te adresseren, te Soerabaija bij de Heeren *Schimmelpenninck & Co.*, bij den Gezagvoerder, en alhier bij

de Agenten,
(422) HAAGER EN SCHUURMAN.

BATAVIA.

Het volgende, dat wij onder alle voorbehoud mededeelen, meldt men ons in een schrijven uit Palembang:

Onze troepen zijn [illegible] in de gracht van de sterkte Djatti afgedaald en hebben er, zonder door de belegerden verontrust te worden, eene mijn aangelegd, die door het springen eene bres van $1\frac{1}{2}$ Ned. el breedte heeft doen ontstaan. Niettegenstaande deze bres, moet de daarop gevolgde bestorming mislukt zijn.

Wij hopen, dat het weldra aan onze troepen moge gelukken, de weerspannelingen te tuchtigen, ten einde daardoor ons gezag op Sumatra krachtig gehandhaafd worde.

— Uit Decima schrijft men ons, dd. 26 December 1858: De zoon van een amerikaanschen commodore, belast met de overbrenging van het tractaat, gesloten tusschen de Vereenigde Staten en Japan, van Shanghae naar Washington, is, uithoofde van wangedrag, op de mailboot, te Colombo aan wal gezet.

De deensche brik *Vilhelmina*, alhier van Shanghae aangekomen, is, wegens gemis van een deensch tractaat, niet ten handel toegelaten.

Van *Japara* ontvingen wij het volgende berigt:

»Den 20sten Januarij 1859 is, door zware winden en hooge zeeën nabij *Tandjong Merah*, op de kust van *Japara* gestrand, eene praauw *Broekoetan*, varende onder Nederlandsche vlag, vertrokken van *Riouw* en bestemd voor *Batavia*; gevoerd door *Sarpan*, en beladen met tingibast, galam en damar.

Het vaartuig is geheel vernield; — de scheepspapieren zijn verloren geraakt; van lading en inventaris is een klein gedeelte gered.

Verlies van menschenlevens heeft men niet daarbij te betreuren."

Pekalongan — In den nacht van den 29sten op den 30sten Januarij jl. zijn in deze residentie langs den grooten postweg *achttien* bruggen door zware bandjirs beschadigd en enkele gedeeltelijk vernield; terwijl aan de meeste bruggen langs de binnenwegen in het regentschap *Batang* belangrijke schade is toegebragt. Ook de groote weg heeft, op sommige plaatsen veel te lijden gehad: door spoedig aangebragte voorzieningen is de gemeenschap echter slechts gedurende weinige uren gestremd geweest.

Samarang. Op den 29sten Januarij jl., hebben in de afdeeling *Kendal* zware bandjirs plaats gehad, waardoor de brug te *Karang Tengah* op den grooten postweg in het district *Kali Woengoe* voor een gedeelte is weggeslagen; terwijl ook de bruggen nabij *Mangkang Wetan*, te *Kali Wedoes* en te *Djettak* min of meer zijn beschadigd geworden. Ook heeft de groote weg ingenoemde

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 9 Februarij 1859, No. 12.

afdeeling op verscheidene plaatsen onder water gestaan.

Probolingo. De in de laatste dagen gevallen buitengewoon zware regens hebben vele overstroomingen veroorzaakt, waardoor aan dammen, waterleidingen, bruggen en wegen veel schade is te weeg gebragt; terwijl ook de padi- en suikerriet-aanplantingen hier en daar, door den sterken afloop van het water, hebben geleden. De gemeenschap langs den grooten postweg is echter niet gestremd geworden. (*Jav. Ct.*)

Samarang, 4 Feb. Den 2den dezer vond de policie alhier, op Klangan bij Bodjong, in de kampong Bedagan, een gewond Inl. soldaat liggen, met name *Nassrie* van het 5e batt. inf.; men vermoedt, dat de verwonding is toegebragt door een anderen Inl. soldaat, met wien hij twist heeft gehad.

De policie is ijverig bezig, deze zaak te onderzoeken.

— Vier inlanders, op den 28sten Jan. ll. tegen middernacht bezig geweest zijnde, eene brug in de dessa Dolok, district Singenlor, bij gelegenheid van een banjer, van het vuil, dat door den stroom was aangedreven, te reinigen, misten huiswaarts keerende een hunner makkers. Bij nader onderzoek vond men hem den volgenden morgen levenloos in de rivier; vermoedelijk is hij door den sterken stroom medegesleept en alzoo verdronken.

— Van den 28sten tot 30 Januarij zijn boven deze stad en omstreken zware regens gevallen, die vele banjers veroorzaakten, waardoor onderscheiden bruggen tusschen deze stad en Pecalongan geheel of gedeeltelijk werden weggeslagen, welke echter ten spoedigste door noodbruggen zijn vervangen. De aankomst der verschillende Posten werd hierdoor zeer vertragd, in het bijzonder van den Bataviaschen, die niet voor Zondag avond, dus ruim 24 uren na den gewonen tijd, alhier arriveerde.

(*Sam. Cour.*)

Soerabaija, 31 Januarij. Men berigt ons van *Bankallang*, dd. 29 Januarij.

Heden morgen, ongeveer te 6 uren, vertrokken van hier, versierd met bloemen en onder gamelang muzyk, begeleid door den Assistent Resident, eenige Pangerangs en mindere inlandsche hoofden, de 500 voor Boni bestemde koelies; dansende en springende marcheerden zij den kraton uit, vergezeld van een gedeelte hunner aanverwanten en twee compagnien Barissan Infanterie en eene compagnie Artillerie.

Te *Kamal* lagen de 150 praauwen gereed, om de koelies over te brengen op de voor hen klaar liggende schepen ter reede Soerabaija, ten einde oogenblikkelijk na inscheping naar Macassar onder zeil te gaan en zich bij de derwaarts reeds vertrokken troepen en kameraden te vervoegen.

(*Soer. Ct.*)

Soerabaija, 3 Feb. In den avond van den 30sten Januarij ll., werd bij het plaatselijk bestuur de tijding ontvangen, dat de Nederlandsch Indische brik *Risghil Gair*, beladen met 115 koijangs gouvernements zout, bestemd naar Banjermassing, tusschen Madura en Bawean door zwaar weder en het slingeren van het vaartuig den grooten mast had verloren, ten gevolge waarvan het, aan de Noordkust van Madura, bij de dessa Klambi, ten anker was gekomen, en niet in staat was eene veilige haven te bereiken, vermits het geen zeil meer kon voeren. Z. M. stoomschip *Samarang* werd den volgenden morgen ter hulpe gezonden, met dat gelukkig gevolg, dat schip en lading alhier op gisteren zonder verdere ongelukken zijn ten anker gebragt.

— Men deelt ons van Toeban mede, dat, in die afdeeling en in de aangrenzende afdeeling Bodjonegoro van de residentie Rembang, eene ziekte onder de buffels is uitgebroken, die zich vooral bij de jonge en best gevoede dieren van dat soort openbaart, en bekend is onder den naam van miltvuur.

De ziekte is het eerst outstaan in het district Tenawon, afdeeling Bodjonegoro, alwaar achttien stuks buffels in korten tijd bezweken zijn.

Daarna zijn in onderscheidene dessa's van het district Rengel, afdeeling Toeban, ruim veertig beesten aan die ziekte gestorven.

's Gouvernements vee-arts in de derde afdeeling heeft zich onmiddelijk naar de bedoelde dessa's begeven, ten einde een onderzoek te bewerkstelligen en de noodige maatregelen voor te schrijven, ten einde deze voor de inlandsche bevolking zoo noodlottige plaag in haren loop te stuiten.

— Naar men ons van Grissee meldt, is men van regeringswege aldaar bezig, om in eene voor die plaats sedert lang bestaan hebbende behoefte te voorzien. Er bestond aldaar namelijk volslagen gebrek aan goed zuiver drinkwater, welk gemis zich vooral in den Oostmoesson, bij gebrek aan regenwater, ten sterkste deed gevoelen, en een ongunstigen invloed uitoefende op den gezondheidstoestand der bevolking.

De boring van een arthesischen put op de Passéban, welk werk, naar men ons verzekert, weldra voltooid zal zijn, mag dus als eene voor de ingezetenen van Grissee hoogst gewigtige gebeurtenis worden beschouwd, en ten bewijze strekken der goede zorgen van het plaatselijk en gewestelijk bestuur, ter verbetering van den gezondheidstoestand der ingezetenen. Wij vernemen, dat op de hoofdplaats der residentie Rembang almede eene arthesische putboring plaats vindt.

(*Oostpost.*)

Pasoeroean, 2 Februarij. Op Vrijdag, den 28sten Januarij jl., had er in de hoofdstraat, ter hoogte van het fort te dezer plaatse, een droevig voorval plaats. Een groote kar op vier ijzeren wielen (truck) kwam, door 3 span ossen getrokken, van Kraton met suiker beladen; een kleine jongen van 6 of 7 jaren, met name Saripin, uit de dessa Simo, district Gedang, residentie Soerabaija, die met zijne ouders op weg was naar Pasoeroean, ging in den chineschen kamp alhier al spelende achter op de kar zitten en liet zich zoo medekarren; onder het rijden raakte zijn regterbeen tusschen de spaken van een der achterwielen, dat hij er te vergeefs poogde uit te trekken. De ossendrijvers, die te ver af waren, om iets van het gebeurde te kunnen zien, hoorden op eens een gil en lieten de kar oogenblikkelijk stilstaan, doch het was reeds te laat: het wiel had een slag gedaan en het been van den ongelukkigen jongen was tot aan de knieschijf geheel verbrijzeld, terwijl hij bewusteloos op den grond viel. In het stadsverband gebragt zijnde, wilden de geneesheeren het been onmiddelijk afzetten, doch de moeder van het kind, Bok Saripin en de grootmoeder Bok Sarina, verzetteden zich hardnekkig daartegen en wilden zelve voor de genezing zorg dragen. Daarop werd het, op last van het bestuur, naar zijne woonplaats terug vervoerd en is, volgens de laatste berigten, nog in leven.

— In den nacht van den 30 op 31 Januarij is, op de fabriek *Djacatra-Oost*", een stoute diefstal gepleegd, die zich op de volgende wijze heeft toegedragen. In het woonhuis bevindt zich een vertrek, tot kantoor ingerigt, dat van geen houten plafond voorzien, maar slechts door een zoogenaamd ge-dèk of bamboeslechtwerk van het dak is afgescheiden. Na een paar pannen open gebroken en de zwakke zoldering langs de muurzijde te hebben weggetrapt, liet zich de dader van boven in de genoemde kamer afzakken. Hier was een houten geldkist geplaatst, welke hij, ofschoon zij van twee hangsloten was voorzien, heeft weten open te breken. Thans was de fortuin hem niet gunstig. De inhoud bedroeg slechts een kleine som aan zilver-en kopergeld en, in plaats van zich ten minste deze *geheel* toe te eigenen, heeft hij daarvan nog *f* 32- in de kist achtergelaten, en slechts *f* 17.- kunnen meester worden. Men heeft den handigen guit, doch die toch maar een halve greep wist te doen, nog niet ontdekt, doch wij vertrouwen, dat de ijverige nasporingen der politie hem weldra geheel bedrogen zullen doen uitkomen.

Zondag namiddag, omstreeks 3 uren, is de bliksem in het woonhuis van Han Tjanhien, den eigenaar der fabriek „*Lust en Rust*", ingeslagen, en heeft aldaar eenige ramen en deuren verbrijzeld, doch zich gelukkig ditmaal geene slagtoffers gekozen uit de levenden.

(*Pass. N. en Adv. Bl.*)

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het staatkundig nieuws is ditmaal van zeer ondergeschikt belang.

Frankrijk ten minste levert niets op wat der vermelding waardig is. Alleen stippen wij aan, dat de wetg. vergadering denkelijk den 7den Febr. geopend zal worden en dat de grootvorst Constantijn zich thans te Parijs bevindt.

Uit Italie is het voornaamste nieuws, dat de cardinaal Antonelli waarschijnlijk als secretaris van staat zal aftreden. Deze cardinaal is een zeer bekwaam man, maar een der ijverigste tegenstanders van een milder bestuur in den Kerkelijken Staat.

Het Spaansche ministerie gaat rustig zijn gang en koningin Isabella houdt zich tot dusverre aan de liberale zijde.

In Engeland wordt de parlementshervorming op groote schaal voorbereid. De vrienden der hervorming houden talrijke bijeenkomsten. Zoo was onlangs zulk eene vergadering te Manchester bijeen geroepen, om de heeren Bright en Gibson dank te zeggen voor hun gehouden gedrag in het parlement. De engelsche dagbladen zijn opgevuld met bijzonderheden, deze beweging betreffende.

Men zal zich herinneren, dat men onlangs aan Oostenrijk het plan toegeschreven heeft, om een gedeelte van zijne troepen huiswaarts te zenden, namelijk 100,000 man. Niet alleen hoort men hiervan niets meer, maar er zijn in den laatsten tijd zelfs groote aanbestedingen van paarden voor rekening der regering gedaan. Het is in Lombardije ook alles behalve pluis. Door geheel het land zijn een aantal oproerige vlugschriften verspreid, die naar men zegt uit Sardinie komen. Wij onthouden ons echter ten opzigte van de Italiaansche zaken in bijzonderheden te treden, want het is hoogst moeijelijk, zoo niet onmogelijk, uit de vele en vaak tegenstrijdige berigten de waarheid te gissen.

Uit Pruissen verneemt men tegenwoordig niet veel bijzonders. Het vertrouwen der liberalen op eene vrije ontwikkeling van den toestand aldaar, neemt toe, hoewel er nog altijd van twee kanten tegen geïntrigueerd wordt, namelijk door de gevallen feodale partij en door de policie, die zich voor een groot gedeelte van haren invloed beroofd ziet. Daarmede paren zich buitenlandsche kuiperijen, namelijk van de Russische en Saksische hoven, die beide de liberale rigting van het tegenwoordige Pruissische ministerie ongaarne zien. Waarschijnlijk zal uit dit land vóór 12 Januarij, als wanneer de kamers bijeenkomen, weinig te melden vallen. Het eenige wat aandacht verdient, is, dat de regering afwijzend heeft beschikt op een adres van de Israëlitische gemeenten in Pruissen, om in zake Mortara langs diplomatieken weg tusschen beiden te komen. — De Hanoversche kamers zijn tot Januarij verdaagd. De conferentie der tolverbonds-staten is den 4den Dec. te Hannover gesloten. Het doel, waartoe die conferentie voornamelijk bijeen was gekomen, namelijk de opheffing der doorvoertollen en de verbetering van de bezoldiging der ambtenaren, is niet bereikt. Het eerste is afgestuit op den tegenstand van Baden en het andere op dien van Keurhessen. De afloop daarvan heeft velen weder aanleiding gegeven tot klagten over de inrigting van het tolverbond. Er zal, zoo zeggen zij, nimmer een nuttige en groote maatregel tot stand komen, zoolang de besluiten met eenparige stemmen moeten worden genomen; want de afzonderlijke regeringen hebben meer haar eigenbelang dan dat van geheel Duitschland op het oog. — In Beijeren zijn de verkiezingen voor de nieuwe kamer in het algemeen ten nadeele van de regering uitgevallen. — Keurhessen wordt weer met eene ministerieele krisis bedreigd.

— Wat de Deensch-Duitsche kwestie betreft, is alles nog in statu quo. In de zitting der Duitsche Bondsvergadering van 9 Dec. is door de commissien voor de Holsteinsche aangelegenheid rapport uitgebragt, omtrent de jongste mededeeling van den Deenschen gezant, waarbij berigt was, dat de algemeene constitutie der Deensche monarchie door den koning voor Holstein en Lauenburg buiten werking gesteld is. De commissien hebben geoordeeld, dat door die bewilliging voorshands alle reden tot het nemen van dwangmaatregelen tegen den koning-hertog was weggenomen, maar dat nu de vraag was, welke verordeningen er ter vervanging der opgeheven grondwet voor de hertogdommen zouden gemaakt worden, en dat de bondsvergadering alzoo, bevorens een definitief besluit te nemen, de uitkomst van het tusschen de Deensche regering en de Holsteinsche standen te houden overleg moest afwachten, ten einde alsdan te kunnen beslissen, of de regten der hertogdommen erkend en de gegronde verlangens van den Duitschen bond voldaan waren. De bondsvergadering heeft besloten, in de zitting van 23 Dec., over het rapport der commissien te stemmen. — De kroonprins-regent van Zweden en Noorwegen heeft, bij een besluit van 26 Nov. jl., een stap gedaan, om de heerschappij der geestelijkheid in de staatskerk te beperken. Bij dat besluit is, met opheffing eener in 1728 gemaakte verordening tegen de zoogenaamde conventie-artikels, aan de leden der Evangelisch-Luthersche kerk vrijheid gegeven, om tot godsdienstige stichting onderlinge bijeenkomsten te houden, zonder dat er geestelijken tegenwoordig en met de leiding der bijeenkomst belast zijn. Zulke bijeenkomsten mogen echter in den regel niet gehouden worden op denzelfden tijd als de openbare godsdienstoefening; ook kan de geestelijke aan bepaalde personen verbieden er als spreker op te treden.

Berigten uit Constantinopel van den 1 Dec. melden, dat de gezanten der groote mogendheden twee dagen achter elkander conferentiën hadden gehouden, om te beraadslagen over de krisis in de Vorstendommen. Er heerschte te Constantinopel buitengemeen veel drukte bij de diplomatie. De reserve van het leger in Azie was opgeroepen. Syrië wenschte de bescherming van Europa; de wanorde nam dagelijks toe. Bij Damascus hadden hevige gevechten plaats gehad. In weerwil dat reeds een gedeelte der Engelsche leening was ontvangen, hebben de troepen geene soldij bekomen en was de betaling der bezoldiging van de ambtenaren nog ten achteren. Er werd een ongeloofelijk beursspel gedreven in schuldbewijzen van het serail. Latere tijdingen, loopende tot 12 Dec, hangen mede een droevig tafereel op van den staat der Turksche finantien. Men zag weder een belangrijke wijziging van het ministerie te gemoed; want Ali-pacha heeft bepaald om zijn ontslag als grootvisier verzocht. Ongelukkig wil niemand tegenwoordig dien post op zich nemen en de sultan heeft dien reeds aan verschillende personen te vergeefs aangeboden.

De Kadi van Jeddah en tien voorname handelaren aldaar zijn dezer dagen door Namik-pacha op een diner genoodigd en, toen zij verschenen waren, verklaarde hun de pacha, dat zij zijne gevangenen waren. De Turksche regering heeft het berigt gelogenstraft, volgens 't welk zij een tweeden commissaris naar Jeddah zou zenden: zij heeft verklaard dat Said-pacha van eene uitgestrekte volmagt voorzien was om te handelen.

Het *Journal de Constantinople* zegt, dat de gezanten der mogendheden, ten gevolge van het eenparig genomen besluit, om aan de voorloopige besturen in de Vorstendommen een blijk van afkeuring wegens hunne handelingen te geven, aan deze door middel van den telegraaf instructien hebben doen toekomen, waarin hun gelast wordt, om voortaan niet meer het gezag der Porte te miskennen.

LAATSTE BERIGTEN.

Londen, 24 Dec. De stoomboot *Arago* van New-York heeft 72600 dollars aan specie medegebragt. Wissel op Londen $109^3/_8$. Katoen onveranderd; tarwe en andere granen en koffij vast. Illinois-Centraal $76^1/_4$. Te New-Orleans den 10den, katoen middling-Upland $11^3/_4$. — Het congres te Washington zal waarschijnlijk Buchanans buitenlandsche politiek goedkeuren. De geschillen met Mexico zullen vermoedelijk worden uit den weg geruimd, daar Juarez de geldigheid van de amerikaansche eischen heeft erkend.

Madrid, 23 December. Het congres heeft, met 158 tegen 17 stemmen, een amendement van den heer Moyano verworpen, dat betrekking had op de uitvoering van het concordaat.

Frankfort, 23 December. De bondsdag heeft de voorstellen zijner commissie, betreffende de aangelegenheden van Holstein en Lauenburg, in het conflict dezer vorstendommen met Denemarken, aangenomen.

Zante, 16 December. De heer Gladstone is hier aangekomen; volgens gerucht heeft er eene Grieksche demonstratie plaats gehad; de Heer Gladstone heeft, op een door de inwoners van Zante en Ithaka aangeboden adres, houdende verzoek om bij Griekenland te worden ingelijfd, geantwoord, dat Engeland in de bestaande verdragen geene verandering kan brengen, maar vrijzinnige concessien aanbiedt. Eene afdeeling van de flotille, welke bij Malta ligt, is ter beschikking van den Heer Young gesteld.

Rotterdam, 23 Dec. Het keiz. hof te Parijs heeft eergisteren in appèl uitspraak gedaan in de zaak van den heer de Montalembert. Het hof heeft de uitspraak der correctionele regtbank vernietigd, voor wat betreft de aanrading van het beginsel van het algemeen stemregt, van de regten en het gezag van het hoofd des staats, hem krachtens de constitutie toegekend, welke misdrijven door het hof niet aangenomen zijn. Daarentegen heeft het de uitspraak der regtbank gehandhaafd, voor wat de twee andere misdrijven aangaat (schending van den eerbied aan de wetten verschuldigd en opruijing tot haat en verachting der regering.) Het heeft bij gevolg de gevangenisstraf van zes maanden verminderd op drie maanden, terwijl de boete van 3000 fr., waartoe de Montalembert veroordeeld was, als zoodanig behouden blijft.

— De Zweedsche gezant te Kopenhagen, de schout bij nacht Virg'n, is als zoodanig bij het Nederlandsche hof benoemd. Hij wordt te Kopenhagen door den Graaf

von Wachtmeister, die zich thans in Italie bevindt, vervangen.

— Tijdingen uit St. Domingo van 26 Nov. melden het volgende: De oorlog, dien Soulouque op nieuw aan de Dominicaansche republiek, na afloop van den wapenstilstand, meende te verklaren, droeg de goedkeuring des volks volstrekt niet weg, vooral niet in de havenplaatsen. Twee regimenten waren te Guarico in opstand gekomen, in wanorde uiteengegaan en hadden de wapens weggeworpen. Om de bevolking te vreden te stellen, had de minister van binnenl. zaken eene proclamatie uitgevaardigd, inhoudende, dat, zoo al de staat van zaken een oorlog tegen St. Domingo noodzakelijk mogt maken, die evenwel nog vooreerst niet op handen was.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Javabode.

's Gravenhage 23 December 1858.

Heb ik u in mijn laatsten bijna uitsluitend bezig gehouden met politieke discussien, ook nu ben ik gedwongen er mede aan te vangen. Maar ik zal niet te veel van uw geduld vergen; dat beloof ik u. Want politieke discussien schijnen bijzonder vermoeijend te zijn, zoo als nog onlangs bleek in de Tweede Kamer, wier leden, na van half November tot half December, in openbare vergadering de wetsvoorstellen der regering te hebben behandeld, plotseling, bijna allen door eene onwederstaanbare vermoeidheid toonden of verklaarden aangetast te zijn. De eersten hadden reeds de zaal en de stad voor goed vaarwel gezegd, de laatsten drongen op eene bekorting der beraadslaging aan en het gevolg was, dat, na de bespreking der twee eerste paragrafen van het voorloopig verslag der Kamer over het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk XI der staatsbegrooting (departement van kolonien), de behandeling met gezwinden pas werd voortgezet en dit gewigtig deel der staatsbegrooting niet met de uitvoerigheid werd besproken, die het in allen deele verdient.

Maar ook die betrekkelijk korte discussie was dit jaar merkwaardig, omdat er aan deelgenomen werd door een man, wiens kennis en nu onlangs nog verworven ervaring, gevoegd bij zijne regtschapenheid en helder oordeel, aan zijne meening een groot gezag geven. De heer Duymaer van Twist, dien wij op het oog hebben, schonk zijne volle adhaesie aan de bewering van hen, die vrijen arbeid in de Indië noodzakelijk achten. Volgens hem was er geen ander middel tot uitbreiding van de productie. Ook hij achtte den vrijen arbeid mogelijk en stelde slechts als voorwaarde, dat de voordeelen, welke het cultuurstelsel geeft, behouden zouden blijven. Ten opzigte der cultuurcontracten legde hij de belangrijke verklaring af, dat hij sedert 1852 overtuigd was, dat openbare uitbesteding nuttig en noodzakelijk was. Hij wenschte de winsten niet zoo groot te laten, maar de industrie uit te breiden, welk gevoelen vroeger geen bijval bij de Regering scheen gevonden te hebben. Eene andere vraag was echter; of de regelen voor die uitbesteding *bij de wet* moesten gesteld worden. Zoo men die wet slechts wilde bepalen tot algemeene beginselen, dan zou dit mogelijk zijn; in détails af te dalen was daarentegen onmogelijk. Hij meende ook, dat aan eene regeling *bij de wet* de behoefte niet was bewezen en zoo lang dit geen plaats had gehad, gaf hij de voorkeur aan regeling bij Koninklijk besluit.

Ik zou te breedvoerig worden, indien ik u den ganschen loop der discussien mededeelde. Trouwens de verschillende zienswijzen, die omtrent de koloniale zaken in Nederland bestaan, zijn u bekend, en gij zult dus al het gewigt beseffen van de verklaring, waarmede de heer van Twist zijne rede aanving: »Ik zal over de rede van den heer van Hoëvell slechts met een enkel woord spreken, omdat ik het genoegen heb te kunnen verklaren, dat het grootste gedeelte van hetgeen hij heeft gezegd (omtrent het cultuurstelsel) ook met mijn gevoelen overeenkomt."

De Minister van kolonien zag meer bezwaar in het toepassen van het stelsel van vrijen arbeid. Het was voor hem de vraag nog, of inderdaad de toeneming van den vrijen arbeid productie zou bevorderen. Hij kon dat zoo gereedelijk niet aannemen. Ten aanzien der suikercontracten verklaarde de Minister, dat hem de regeling daarvan *bij de wet* nog niet als eene behoefte gebleken was. Algemeene regelen hield ook hij echter voor noodzakelijk. Er is een onderzoek naar de suikercultuur op Java ingesteld en de resultaten daarvan worden afgewacht. Maar die resultaten — zij zijn vervat in een berg papieren, voor welks transport twee wagenvrachten noodig waren, en waarvan het drukken en teekenen der kaarten de som van *f* 40.000 zou vorderen. Hoeveel tijd zou de lezing niet eischen? Zeer geestig werd den Minister de raad gegeven, om voor de lectuur daarvan de hulp in te roepen zijner ambtgenooten, de Ministers voor de Eerediensten, die, naar de meening van vele leden, *in otio cum dignitate* hun tijd doorbragten.

Bij de behandeling van den verkoop van tropische producten, opende de Minister van Kolonien het uitzigt op een electro-magnetischen telegraaf van Java naar Nederland en op eene stoompaketvaart. Dat uitzigt zal ook u gewis te welkom zijn, om het hier te verzwijgen, al is het ondergeschikt aan zoovele andere gewigtige punten, die bij de discussie over hoofdstuk XI ter sprake werden gebragt, maar waaromtrent ik geloof u te mogen verwijzen naar de uitvoerige verslagen, daarvan door het Bijblad of de particuliere bladen gegeven. Wij raden u evenwel aan, u aan het Bijblad te houden, al is de lectuur daarvan niet altijd even opwekkend en de stijl wat langdradig.

Nu men eischt er dan ook niet van, wat men, bijvoorbeeld, vindt in het werk van den franschen staatsman de Montalembert, die in weinige vellen druks een blik doet werpen op de debatten, in het Engelsche parlement over de Indische zaken gevoerd, een blik zoo helder, zoo scherp, op een geheel, zoo afgerond en juist geteekend, dat de grondigste studie van die discussie geen juister denkbeeld er van geven kan. Maar de Montalembert heeft de onvoorzigtigheid gehad, om in zijn werk vooraf in eene vergelijking te treden van het engelsche staatsregt met dat, hetwelk thans in Frankrijk gehuldigd wordt, en, daar die vergelijking op verre na niet ten gunste viel van het keizerrijk, trof hem de veroordeeling, nu dezer dagen in hooger beroep ten deele bekrachtigd. De schrijver is nu tot gevangenisstraf veroordeeld wegens het ondermijnen van den eerbied voor het staatsgezag. Die inleiding intusschen maakt slechts een klein gedeelte uit van het geheele werk, dat bijna geheel gewijd is aan eene wijsgeerige kritiek der engelsche parlementaire geschiedenis gedurende den zomer van 1857, terwijl hij aan het slot een blik werpt op den staatkundigen toestand van Engeland in het algemeen. Vraagt gij hoe de schrijver aan zijne kennis komt, dan ligt het antwoord voor de hand: zijne studie, vooral tijdens zijn verblijf in Groot-brittannie; maar minder algemeen weet men, dat de fransche graaf de zoon is van een gewezen kolonel der engelsch-indische armée, die in 1798 daarbij in dienst trad en haar eerst bij de restauratie verliet, om zijne diplomatieke loopbaan aan te vangen. Het indische bloed heeft dus zijne oorzaak.

Maar vergeef mij; ik ben zonder het te willen van de behandeling der nederlandsche staatsbegrooting afweken. Na de aanneming van hoofdstuk V, die weinige uren na de verzending van mijn laatsten brief plaats had, werd de discussie over de begrootingsontwerpen, zonder belangrijke hoogte of diepte, voortgezet tot op hoofdstuk X, departement van oorlog. Daarbij rezen weder de oude klagten over de kostbaarheid van ons leger, de nutteloosheid van velen onzer vestingen en wat dies meer zij, en een der leden van de Tweede Kamer, de heer Dommer van Poldersveldt, stelde voor eene ton gouds minder uit te trekken voor onze verdedigingswerken, in afwachting van de beslissing van het comité van defensie en de wet tot organisatie van het leger, waarbij bepaald zou worden, hoedanig die verdediging wezen moest. Het amendement werd echter verworpen, op grond dat die *f* 100.000 bestemd waren voor werken tot kustverdediging, waarvan de noodzakelijkheid buiten kijf was. Over de wet tot organisatie van het leger werden ook belangrijke meeningen geuit, maar de indruk, dien de discussie daarover maakte, was dat genoemde wet wel nooit tot stand zou komen. Men houdt de voorspiegeling er van dan ook meer voor eene locomotief, om de twaalf millioen voor het budget van oorlog — een zware trein voor den nederlandschen bodem — voort te trekken.

Ook over het wetsontwerp tot vaststelling der Middelen werd niet veel gezegd. Zoo ergens, dan wordt hier de leer der bekende orde gehuldigd: die het doel wil, moet ook de middelen willen, en thans vooral, nu men onder het uitzigt leeft van eene herziening der belastingswetten, stemde men gaaf de heffing der vereischte sommen tot dekking der uitgaven toe. De tijden zijn veranderd: in de dagen der beden werd de beraadslaging uitsluitend gevoerd over de wijzen, om het geld te krijgen en men liet aan den vorst de zorg over om het te besteden. Thans spreekt men het meest over het besteden, en men zwijgt over het heffen . . . . voor 't oogenblik althans.

Na de aanneming der begrootingswetten, werden door de Kamer nog eenige voordragten van minder belang afgedaan en zij ging daarop tot 15 Februarij uit een. De Eerste Kamer zal thans tusschen Kersmis en Nieuwjaar de aangenomen begrootings ontwerpen onderzoeken en eveneens aannemen, want zij verkeert steeds in het geval, dat zij niet weigeren *kan*, zoo zij de staatsdienst niet wil stremmen. Een der ontwerpen, door de Tweede Kamer goedgekeurd, behoudt zij evenwel tot nadere behandeling, namelijk het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis tot afschaffing der tienden. Men zegt dat de Eerste Kamer niet geneigd is, daaraan hare stem te geven en er bestaat ook eene moeijelijkheid in dit opzigt, waarin de grondwet niet heeft voorzien. De vraag namelijk, wie het voorstel tegen de bedenkingen, die het uitlokt, verdedigen zal. Het zou jammer zijn, indien het viel bij gebrek aan verdediging, jammer om de zaak zelve, jammer ook om den persoon des voorstellers, die zich, zoowel tot ontwerpen van zijn voorstel, als om in andere opzigten de zaak der afschaffing van de tienden te bevorderen, zooveel moeite getroost heeft. Ter erkenning van zijne pogingen heeft de landbouwende stand eene inschrijving geopend, ten einde uit het bedrag daarvan den heer Sloet een blijvend aandenken te vereeren. Daartegen is slechts ééne aanmerking te maken, dat men namelijk wat voorbarig is: geen hoû roepen, voor men de brug achter zich heeft. (*Wordt vervolgd.*)

Rotterdam,21 Dec. De weersgesteldheid hier te lande bleef, gedurende de jongst verloopen 14 dagen, zeer zacht en was met het oog op den tijd des jaars, gunstig te noemen. De levensmiddelen blijven een matigen prijs handhaven.

— Men heeft hier met genoegen vernomen, dat de heer J. A. Krajenbrink, te Teloek Djambi (Tagal Waroe-landen), residentie Krawang, het eerelidmaatschap der Rotterdamsche diergaarde, ZEd. door het bestuur dier instelling aangeboden, met welgevallen heeft aanvaard; de heer Krajenbrink had namelijk een zeer groote sawaslang voor die instelling ovegezonden, Niet minder aangenaam was het te vernemen, dat die heer premiën heeft uitgeloofd, tot het vangen van een jongen rhinoceros, dien hij dan deze diergaarde ten geschenke wil aanbieden. Het behoeft geen betoog, dat zoodanig geschenk hier met groote ingenomenheid zal ontvangen worden. Men heeft een volkomen besef van de moeite en kosten, aan zoodanig gewigtig geschenk verbonden en stelt derhalve daarop, even als op konings tijgers, wier logies nog ledig is gebleven, den hoogsten prijs; dat wijders de afzending naar den tijd van aankomst in ons afwisselend klimaat wordt geregeld, is zeker het beste middel, om doel te treffen en den donateurs voldoening voor hunne opofferingen te verschaffen.

— Door het departement van finantien is het volgende overzigt medegedeeld van de opbrengst der middelen over de maand November 1858, in vergelijking met die over dezelfde maand van het vorige jaar:

Directe belast. 1858 *f* 1,832,596.80½, 1857 *f* 1,712,864.54½ In- en uitgaande regten en scheepvaartregten 1858 *f* 339,346.51½, 1857 *f* 356,948.31; Accijnsen 1858 *f* 2,267,921.68½, 185 *f* 1,901,279.07; Waarb. en belasting der Gouden en Zilvere werken 1858 *f* 15,958.82, 1857 *f* 18,340.09; Indirecte belas tingen 1858 *f* 1,398,749.22; 1857 *f* 901,320.27½; Posterije 1858 *f* 152, 557, 73, 1857 *f* 131. 999. 67. Totaal generaal 185 *f* 6,007,130.77½, 1857 *f* 5,022,757,96.

— Z. M. heeft benoemd bij het leger in Oost-Indië to 2den luit. bij de inf.: den serg-maj. *A. Wormhoudt*, va het reg. gren. en jag.;—bij de artill., den serg. *A. J Meijer*, van het 1ste reg. vesting-artill.

BELGIE.

Brussel, 22 December. Reeds ben ik de gelegenhei geweest, met een enkel woord te gewagen van de hevigen indruk, die hier te lande is te weeg gebrag door het aan de kamer der vertegenwoordigers onde worpen nieuw strafwetboek. De regering heeft gevoeld dat het tijd was zich duidelijk te verklaren ove deze aangelegenheid, die inderdaad een twistappel be gon te worden onder de liberalen zelven. De hee Tesch, minister van justitie, heeft dus in de orde de werkzaamheden van de kamer eene verandering doe brengen, om het oogenblik van de hervatting der dis cussiën over genoemd wetboek te verhaasten, en mee dan de helft der zitting van eergisteren werd wegge nomen door eene rede, waarin hij de bepalingen va dat wetboek in het algemeen verdedigde. Hij dee uitkomen, dat zij veel milder zijn dan die van het wetboe van 1810, ons nagelaten door Napoleon I. Het wets ontwerp heeft de gevallen, waarop de doodstraf word toegepast, en die vroeger 60 waren, tot 4 verminderd insgelijks de gevallen, waarin levenslange dwangarbei wordt uitgesproken van 18 tot 6 jaren; de verbanning de deportatie, de tepronkstelling, het brandmerk zij afgeschaft: bijna al de straffen zijn verzacht. Wat he meest gelaakte punt betreft, nl. de verzwaring va straf voor aanrandingen, door middel der dagblade tegen het gezag der wetten en des konings gepleegd bewees de minister, dat zelfs in Frankrijk, onder Lode wijk Filips, die misdaad veel strenger gestraft werd Hij herinnerde te dier zake de befaamde wetten va September 1835, na den aanslag van Fieschi vastge steld, en die het *Journal des Débats* nog niet stren genoeg vond, terwijl dat blad het nieuw belgische wetboek, dat veel zachter is, hevig heeft aangevallen «Het *Journal des Débats,*» zeide de heer Tesch, «heef de fransche regering op den rug der belgische wille treffen en zegt tot Belgie wat het niet tot Frankrijk durf zeggen.» De minister heeft ook toegelicht de strafbepalingen tegen hen, die de openbare eeredienst storen en tegen de geestelijken, die op den kansel der regerin aanvallen.

Deze rede werd beantwoord door den heer de Fré voornaamste orgaan der jonge liberalen in de kamer en die, na gedurende de eerste maanden van zijn lidmaatschap niet te hebben gesproken, thans een ijverig deel aan de beraadslagingen begint te nemen. Hij ga het ministerie den raad, meer onbewimpeld op den we van het liberalismus voort te gaan, de wetten af t schaffen, die den priester op de school brengen, maa tevens aan de kerk de vrijheid te laten, alles te zeggen wat zij wil en zelfs de regering aan te tasten. Ook bestreed hij krachtig de reeds aangenomen bepaling volgens welke de dagbladschrijvers, die de wet of de koning aanranden, onder het toezigt der politie gesteld en van hunne burgerlijke en staatkundige regten beroofd worden. De heer de Fré zeide, dat hij door ongesteldheid verhinderd was de zitting bij te wonen waarin bedoeld artikel werd behandeld, waartegen hij toen zijne stem had willen verheffen. Ik voor mij geloof, dat deze volksvertegenwoordiger zich van ee gemakkelijke uitvlugt heeft bediend, en dat de waarheid is, dat het werkelijk groote gewigt van meerbedoeld artikel hem toen is ontgaan, en hij eerst de ware strekking er van leerde kennen, toen het *Journal de Débats* er de aandacht op gevestigd had. Het doet mij leed, dat het ministerie zijnerzijds niet rondborstig aa de kamer heeft verklaard, dat het zich vergist heeft bij het voorstellen van zulk eene bepaling, en zeer gemakkelijk had het bij de kamer verschooning gevonden. Inderdaad is h t bij een wetboek, dat een duizendta artikelen telt, aan de ministers niet kwalijk te nemen, dat zij niet elk artikel afzonderlijk zelven naauwkeurig in overweging genomen, maar zich ten deze verlaten hebben op eene commissie, zamengesteld uit uitstekende en als liberaal bekende regtsgeleerden. De regering zou zulk eene taal te eerder hebben kunnen voeren, daar zij er had kunnen bijvoegen het woord des Evangelies: „Wie vrij van zonden is, werpe den eersten steen op mij." Noch de commissie uit de kamer, noch de kamer zelve, noch de dagbladen, die bij de zaak zulk een groot en regtstreeksch belang hebben, begrepen de strekking van het artikel des wetboeks, en eerst toen het was aangenomen, werden hun door het fransche blad de oogen geopend.

In stede daarvan verkoos de heer Tesch, naar mijn oordeel ten onregte, de wettigheid te verdedigen van een nieuwen maatregel, die door niets geregtvaardigd wordt in ons land, waar wet en koning door iedereen wordt geëerbiedigd, waar geene bladen zijn, die omwenteling of koningsmoord prediken; zijne redevoering zal aan het ministerie niet veel goed doen, en reeds is er sprake van een verdubbeld petitionnement, om de kamer te verzoeken, het wetboek in zijn geheel te verwerpen, tenzij op een eenmaal aangenomen artikel kunne worden teruggekomen.

Zoo als gij weet, heeft de kamer met eene groote meerderheid de door enkele leden verlangde porto-verlaging bij het postwezen verworpen, om de zeer gegronde reden, dat de maatregel slechts diegenen zou bevoordeelen, welke zeer wel in staat zijn, het overigens zeer matige bestaande porto te betalen. Alleen heeft de minister van financiën beloofd, dat de brieven aan de onder-officieren en soldaten geadresseerd slechts 10 centimes, in plaats van het gewone porto van 20 centimes, zullen betalen. Maar nu, vraagt men, hoe het bedrag zal kunnen worden tegengegaan van particulieren, die zich van soldaten tot tusschenpersonen voor hunne correspondentie bedienen?

ENGELAND.

Londen, 21 Dec. De uitspraak van het hof van appel te Parijs in de zaak van graaf de Montalembert is het groote nieuws van heden. Ofschoon die uitspraak het door de vorige regtbank aangenomen stelsel, alsof de beklaagde het beginsel van algemeen stemregt en de constitutionele regten des keizers had aangevallen, vernietigt, volhardt de *Times* nog in zijne bewering, dat de Montalembert verkeerd handelde met de kwijtschelding van straf te weigeren, en daardoor de bewondering van Europa verbeurd heeft. »De vergiffenis des keizers was," zegt het blad, »de erkenning eener nederlaag, en het behoorde een particulier genoeg te zijn geweest, met den despotieken beheerscher van 35 millioen zielen en den meester over 400,000 gewapende mannen eene lans te hebben gebroken." De gedragslijn, door den *Times* in deze gelegenheid gevolgd, na de weigering van de Montalembert, is steeds een raadsel geweest voor anderen. Ook heden verdedigt het engelsche blad keizer Napoleon, door hem den wensch toe te dichten alles voor graaf de Montalembert te hebben willen doen, wat in zijne keizerlijke magt was, om het vonnis, dat uitgesproken werd doordien de keizer het oor leende aan verkeerde raadslieden, te vernietigen, en, zegt de *Times*, eene kwijtschelding van het ongegronde vonnis aan te kondigen. Dat keizer Napoleon het vonnis als ten onregte geveld wenschte beschouwd te hebben, heeft intusschen niemand, uitgenomen de *Times* begrepen. Deze goedkeuring van de handeling des franschen keizers wordt intusschen gevolgd door de aanhaling van de daarmede vergezeld gaande beleediging, met opzigt tot de verjaring van den 2 December; »doch dit was," zoo leest men, »evenzeer in het voordeel van de Montalembert, daar het veeleer beleedigend voor Frankrijk was dan voor den graaf, en een man van eer niet altijd nota behoeft te nemen van elke ergernis, welke iemand, die tijdelijk de bovenhand heeft, hem aandoet."

Ten einde het verschil van gevoelen te doen kennen, dat in dit opzigt tusschen den *Times* en een ander maar zuiverder blad bestaat, diene de volgende, aanhaling uit de *Daily-News:*

»De uitslag van het appel heeft het advies van de meest geachte regtsgeleerden in Frankrijk geregtvaardigd, en bewijst dat het vonnis der eerste regtbank en de kwijtschelding, die met zulk een onbetamelijke haast dat vonnis *bekrachtigde*, niet konden gehandhaafd worden." En verder: »Graaf de Montalembert zou in zijn pligt jegens zich zelven en jegens zijn land, dat behoefte heeft aan voorbeelden van zelfverloochening, te kort hebben geschoten, wanneer hij zich door de te verwachten verwijtingen van laaghartigen had laten afhouden, om aan die wetten, welke nog aan Frankrijk overgebleven zijn, vast te houden. De heer de Montalembert verzette zich tegen eene vergiffenis, welke zijne voordeeling zou bekrachtigd, maar niet uit den weg geruimd hebben, en hij deed dit omdat hij onschuldig is. Hij beriep zich op een hoogere regtbank, niet om, zoo als zijne tegenstanders en afvallige vrienden beweren, een nietig martelaarschap in de gevangenis te zoeken, maar die vrijheid, welke de vergiffenis, tegen hem gerigt, nog meer vernietigd zou hebben dan het vonnis van den heer Berthelin. Dat men vrij zegge, hoe ligchamelijke vrijheid, tegen overgave van eer en regtvaardigheid, gekocht verdient te worden; wat ons betreft, wij hadden het als een der grootste rampen voor Frankrijk beschouwd, wanneer een man van een stempel zoo als de heer de Montalembert, een edelen strijd geëindigd had met zwijgend toe te geven aan kleingeestigheid een protest ter gunste van vrijheid, door medepligtigheid met de vijanden van vrijheid."

— De heer Bright heeft weder eene rede gehouden en dit maal te Glasgow. Het is niet denkelijk, dat eene ontleding zijner vroegere aanspraken een verlangen naar meer heeft opgewekt, en zal het dus een aangenamer berigt zijn, wanneer men vernemen kan, dat de handelingen over staatshervorming, die de heer Bright voordraagt, ophouden. Moge dit spoedig zoo zijn!

— De officiele opgaven en verklaringen, in de boodschap van den president Buchanan vervat, geven aan den *Times* stof tot eene vergelijking van de werking der Engelsche en der Noord-Amerikaansche staatsinstellingen, en deze vergelijking geeft, naar het oordeel van dat blad, geenszins grond, om zoo gunstig over de instellingen der Ver. Staten te oordeelen, als de Hr. Bright en zijne vrienden schijnen te doen. Eene parlements-hervorming (zegt de *Times*) is voorzeker bij niemand doel, maar enkel middel tot bereiking van een doel. De Heer Bright verwacht denkelijk van een naar zijne inzigten hervormd parlement eene waarlijk vredelievende staatkunde jegens het buitenland, besnoeijing onzer staatsuitgaven, inzonderheid van die voor de land- en zeemagt, onthouding van tusschenkomst in zaken van andere natien, zorg voor de rust en tevredenheid binnenslands, inachtneming van gezonde financiele beginselen, welke alle streven naar uitbreiding van grondgebied en naar krijgsroem, als een streven van de aristokratie, uitsluiten. Maar vinden wij al dat goede in de Ver. Staten? Neen, juist het tegendeel. Wij zien er geen afkeer van oorlog, maar bepaalde overhelling tot eene naar uitbreiding van grondgebied strevende staatkunde; wij zien er het bedrag der staatsuitgaven toenemen; wij zien er eene staande land- en zeemagt van groote sterkte, eene aangroeijende staatsschuld; en eindelijk lezen wij in de boodschap des Presidents een voorstel, om de schatkist te stijven door middelen, die regtstreeks tegen het vrijhandelsbeginsel aandruischen. Dit zijn geene gevolgtrekkingen of vermoedens, maar onwedersprekelijk en officieel gestaafde feiten. De landmagt der Vereenigde Staten kost thans twintig, en de zeemagt nagenoeg veertien millioen dollars, hoewel dat land geene kolonien te verdedigen, geen aanvallen van buitenlandsche vijanden te verwachten heeft. De staatsschuld der Unie is in het loopende dienstjaar met tien millioen dollars vermeerderd, en de minister van financien verwacht met Julij 1860 een tekort van nagenoeg acht millioen. Tot dekking daarvan wordt voorgesteld, zekere producten van het buitenland met nieuwe invoerregten te bezwaren, en zoo doende niet alleen de openbare inkomsten te vermeerderen, maar tevens, gelijk de boodschap zegt, »aan het binnenlandsche fabriekwezen meer gerustheid te schenken, door de bescherming, welke als bijzaak uit die regten voortvloeit." Dat zijn de vruchten van demokratische inrigtingen in de Vereenigde Staten; zij zijn zekerlijk niet naar den smaak van den Heer Bright, maar komen in vele opzigten overeen met hetgeen wij zien in staatshuishoudingen, die door hem als aristokratisch worden afgekeurd. Het blijkt alzoo: Het algemeene stemregt, de verdeeling des lands in gelijke kiesdistricten, de geheime stemuitbrenging zijn geen onfeilbare middelen, om een zuinig en vredelievend staatsbestuur te verkrijgen.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Dec. Heden is de zaak van den heer de Montalembert behandeld. Te 10 uur werden de deuren van de zaal voor het publiek geopend; men merkte daaronder op de heeren Odilon Barrot, de Falloux, de Corcelles, de advocaat-generaal Vallée en Barbier, de eerste president van de regtbank, waarbij de heer de Montalembert veroordeeld was, en een twintigtal dames, waaronder de actrices Brohan en Plessy. Mr. Dufaure nam, na het voorlezen van het rapport, het woord. Hij maakte in zijn pleidooi gewag van het verleenen van gratie, en toonde aan, dat dit het regt van appèl niet kon vernietigen; daarna kwam hij op de zaak ten principale en verdedigde het artikel, waarvan sprake is.

De heer de Montalembert nam daarop het woord en verklaarde, dat ook zijne meening was, dat de gratie het regt van appèl niet kon praejudicieren. Daarop sprak Mr. de Berryer, gedurende twee uren, met wegslepende welsprekendheid. Hij ging de punten van aanklagt achtereenvolgens na, en bestreed die allen. Het was een goddelijk schouwspel, toen men den man, die gedurende 30 jaar voor de vrijheid gestreden heeft, met tranen in de oogen, over de verloren vrijheid hoorde spreken. Het is niet uit te drukken, welk gevoel zich van het geheele auditorium meester maakte, toen hij de trappen beklom, die naar de balie voeren, en plegtig verklaarde, dat hij vertrouwen stelde in de magistraten van Frankrijk, en er zeker van was, dat de regters in deze zaak zich door geen invloed van buiten zouden doen beheerschen, »want", zeide hij,» regters, die vreemden raad volgen en hun eigen geweten niet raadplegen, verwerven zich de algemeene verachting".

Deze heerlijk pleitrede is door eene niet minder welsprekende van den heer Chaix d'Est-Ange gevolgd. Daarna verklaarde de president de zitting voor gesloten.

Bij al den ernst, die gedurende deze teregtzitting heerschte, kwam echter de volgende geestige zet voor. Een der advocaten riep, na de rede van den heer Chaix d'Est-Ange, in geestdrift en geheel onwillekeurig uit: »Comme je trouve Dufaure faible!" Een zijner collega's antwoordde daarop: »Si vous trouvez Dufaure mauvais, moi je trouve Shakespeare (Chaix pire)".

Parijs, 22 Dec. De punten van beschuldiging tegen graaf de Montalembert waren aanvankelijk vier in getal, te weten: 1°. opwekking tot den haat en de verachting van de regering des keizers; 2°. aanranding van den eerbied aan de wetten verschuldigd; 3°. aanranding van de regten en het gezag, die de keizer aan de grondwet ontleent en aanranding van het algemeen stemregt; 4°. opwekking tot de verachting en den haat der burgers onderling, met het doel om de openbare rust te storten. De regtbank van eersten aanleg had het vierde punt laten vallen. Thans heeft het hof den heer de Montalembert ook op het derde punt vrijgesproken, en hem op het eerste en tweede veroordeeld. Voorts is bij het vonnis in hooger beroep de graaf niet als eerste beschuldigde, maar als medepligtige beschouwd van den heer Douniol, verantwoordelijk uitgever van *le Correspondant*, terwijl de regtbank de twee beklaagden juist omgekeerd had behandeld. — De vraag, die de regtsgeleerden thans bezig houdt is: of de mededeeling in den *Moniteur*, welke weinige regelen het eenige document (om ze zoo te noemen) uitmaken, waaruit blijkt, dat de keizer aan den heer de Montalembert genade heeft verleend, nog van kracht en toepassing kan zijn. De meeste advocaten oordeelen, dat zij door het vonnis van het stof van appèl als vervallen is te beschouwen. De gratie had betrekking op het vonnis van 24 November. Op het nieuwe vonnis, waarbij een der hoofdpunten van beschuldiging niet in aanmerking is genomen, en waarbij boven dien het hof de regtbank berispt, omdat deze den heer Douniol niet als eersten beklaagde beschouwde, kan dus de keizerlijke gratie niet van toepassing zijn; en zal de gratie van kracht blijven, dan moet een nieuwe mededeeling verschijnen, die het arrest van 21 December betreft. Overigens werd de wettigheid van het verleenen der genade op het tijdstip, waarop dit geschiedde, door geen der woordvoerders op jl. Dingsdag beweerd, en zelfs de procureur-generaal gaf, hoewel op de meest bedekte wijze en met de zachtste uitdrukkingen, te kennen, dat men z. i. hierin te overijld is te werk gegaan.

— Met spanning wordt het besluit te gemoet gezien, dat de raad van state heden zal nemen met betrekking tot de oprigting van een keizerlijke bank, welke aangelegenheid, naar men zegt, op nieuwe en groote bezwaren stuit.

— Volgens een uit Weenen hier ontvangen berigt, zou vorst Daniëlo, vladika van Montenegro, gelijktijdig met czar Alexander II, in het aanstaande voorjaar hier komen.

WEST-INDIE.

Men deelt ons het volgende uittreksel uit een brief van Curaçao, dato 20 November, mede:

„Over het algemeen geniet de bemanning der oorlogschepen hier eene bijzonder goede gezondheid; van sterfgevallen hoort men niets, van ziekten zeer weinig. Vooral is dit opmerkelijk, omdat de maanden September en October, zelfs voor dit eiland, buitengewoon warm en droog waren. Dit was voor de planters hoogst nadeelig door groote sterfte van het vee en mislukking der landbouw voortbrengselen, zoodat men het mais (het voedsel der slaven) tegen hooge prijzen van elders moest ontbieden. Alleen de water- en zoutplantaadjen maakten goede rekening door veel productie, doch met dat onderscheid, dat die der eersten hoog en der laatsten laag in prijs waren. Sedert eenige dagen regent het nu en dan een weinig, waardoor de temperatuur merkelijk is verlaagd. — Het is ongelooflijk, hoe menigvuldig in den laatsten tijd de pogingen der slaven zijn, om naar de overkust te ontvlugten en hoe, door het welgelukken der meeste, er steeds andere volgen. Van een zuidenwind, die eenigen tijd gewaaid heeft en meestal zeer zacht was, hebben zij partij getrokken om zelfs met pontjes over te steken. Het getal keurig gekleede en goed uitgeruste marechaussées, thans op 40 gebragt, schijnt hiertegen niets te vermogen, terwijl men bij eene oppervlakkige beschouwing, en als men het niet beter wist, zou kunnen aannemen, dat de ontvlugting toenam in evenredigheid der vermeerdering van politiebeambten. Het lang uitblijven der emancipatie, het veelvuldig praten en schrijven daarover in de couranten, hebben de hoofden der slaven op hol gebragt en de meest tegenstrijdige denkbeelden daaromtrent zijn onder hen in omloop."

De teregtstelling van den Graaf de Montalembert.

(*Vervolg en Slot.*)

— Ik kom thans tot het laatste punt der beschuldiging — dat, hetwelk betrekking heeft tot de aanvallen tegen het algemeen stemregt, en tegen de regten, die de keizer aan de constitutie ontleent. De plaatsen dit punt betreffende zullen worden gevonden op bladz. 206, 260 en 266 van het in beslag genomen nummer. *De Montalembert* verklaart „dat hij het niet wil ondernemen de mannen van vooruitgang te bekeeren, die gelooven dat het parlementair gouvernement met voordeel is vervangen door het algemeen stemregt. Hij wenscht Engeland geluk er mede, dat het alles weet in orde te houden, alles te herstellen zonder de noodzakelijkheid te ondergaan van onder voogdij te staan; en dat het iedere verbetering en hervorming, die noodig is kan daarstellen „niet door de vernederende heerschappij eener onbeperkte magt, maar door de edelmoedige zamenwerking van alle vrije krachten en vrijwillige opofferingen." In welk dezer woorden, Mijneheeren! ligt het misdrijf opgesloten, dat men aan *de Montalembert* te last legt? Hij zegt dat hij zich niet wil inlaten in eenige discussie, dat hij niet hoopt iemand te bekeeren, dat hij niet in twijfel trekt het dogma der volkssouvereiniteit, hij bestrijdt niet het beginsel van het algemeen stemregt. Het zou toch wat ver gedreven zijn te beweren, dat de wetten, die het dogma der volkssouvereiniteit moeten beschermen, ten doel gehad hebben elk onderzoek omtrent de toepassing van het dogma, of de uitoefening dier souvereiniteit te verbieden. En is het niet voldoende, om hiervan overtuigd te zijn, de gebeurtenissen in het geheugen terug te roepen, welke die wetten hebben voortgebragt? Wat heeft het algemeen stemregt gedurende drie jaren tot stand gebragt? Het begon met ons een vergadering te geven, waaraan de geheele souvereiniteit was toevertrouwd; daarna gaf het ons een president, benoemd voor vier jaren; toen een president, benoemd voor tien jaren; eindelijk heeft het goedgevonden de keizerlijke waardigheid te herstellen. Waar is nu de wet, die bij elke dier wisselingen ons verboden zoude hebben, aan deze of gene bijzondere manifestatie van een zoo veranderlijken wil boven een andere de voorkeur te geven? En wat heeft dan eigenlijk de heer *de Montalembert* gedaan? In de eerste der aangehaalde plaatsen onderzocht hij de uitwerkingen van het algemeen stemregt, terwijl hij zijn beginsel eerbiedigde, en in de beide andere sprak hij evenmin van Frankrijk als van algemeen stemregt — hij vergenoegde zich met te vragen, wat Engeland doen zoude of niet doen zoude. In de letter van het artikel kan dus geen overtreding gevonden worden; men kan haar slechts vinden door zijn toevlugt te nemen tot gevolgtrekkingen, welke blijkbaar in strijd zijn met den geest van het artikel.

Er blijft mij nog slechts over te antwoorden op de beschuldiging van een aanval op de regten, welke de Keizer van de constitutie ontvangen heeft. Ik zal mij op dit punt verklaren in voegzame en legale bewoordingen. In de eerste plaats dan hebben de uitdrukkingen, waarop men zich beroept, alleen betrekking op de toekomst van Engeland, de gedragslijn die het behoort te volgen, de gevaren die het moet trachten te ontwijken. Het hoofd van den staat wordt daarbij noch genoemd noch aangeduid, en een gedwongen uitlegging is noodig, om in die plaatsen een toespeling te vinden, welke er niet te lezen staat. Maar dit is nog niet alles. Om het beweerde misdrijf te straffen, neemt de vervolging haar toevlugt tot de wetten van 1848 en 1849. Deze wetten hadden ten doel den eerbied in stand te houden, verschuldigd aan hen, die door de constitutie van 1848 met het gezag bekleed geworden waren. Die constitutie is verkracht geworden. Hebt gij dan eenige andere wet? Gij beschuldigt den heer *de Montalambert* van te hebben aangevallen de regten en het gezag, die de Keizer ontleent aan de *thans* bestaande constitutie; en zulks krachtens de wet, die ten oogmerk had om de constitutie, die in 1851 verkracht geworden, is te beschermen. Is het dan bij analogie, dat gij deze strafbepaling op den heer *de Montalembert* toepassen wilt? Maar het is ongehoord en monstrueus in strafzaken bij analogie te werk te gaan. De wet van 1849 had ten doel aanvallen te bestraffen tegen den persoon des konings en van het constitutioneel gezag, waarmede hij was bekleed. De wet van 1825 wijzigde die bepaling door tegen aanval te beschermen de regten, die de koning verkregen had door zijn geboorte. Na de resolutie van 1830 gevoelde men, dat deze bepalingen niet meer voor toepassing vatbaar waren, en op den 29sten November van hetzelfde jaar werd een nieuwe wet door de kamers aangenomen, die ten doel had de nieuwe regten van het Julijkoningschap te beschermen. In 1848 ging de souvereiniteit over in de handen eener Vergadering, en de wet van den 11den Augustus 1848 waarborgde den eerbied aan de republikeinsche instellingen verschuldigd. Weinige maanden later droeg de constitutie van 1848 de uitvoerende magt op aan een verantwoordelijken president, en onverwijld bood de wet van den 27sten Julij 1849 hare bescherming aan den president der republiek. Heeft iets dergelijks plaats gehad op den dag der aanvaarding van het keizerrijk? Waar is de wet, die de regten beschermt, welke in den nieuwen keizer gevestigd zijn? Ik ken die wet niet — en welke beteekenis heeft het voor mij, dat zij niet bestaat? zeg ik niet genoeg, wanneer ik wijze op haar ontbreken? Zelfs indien de heer *de Montalembert* had aangevallen de regten, welke de door den keizer gemaakte constitutie aan de nieuwe regering heeft toegekend, zoude men zich tegen hem niet kunnen beroepen op wetten, vervaardigd tot bescherming dier constitutie, welke de keizer geschonden heeft.

Ik heb geëindigd, mijne heeren! er blijft mij slechts over in weinige woorden te resumeren, hetgeen ik gezegd heb tot verdediging van den heer *de Montalembert*. Onder den invloed der groote herinneringen, die de ziel van den heer *de Montalembert* vervulden, heb ik mij soms door mijn aandoeningen laten medeslepen en daardoor welligt afbreuk gedaan aan de verdediging, maar ik vertrouw dat gij bij uwe overwegingen het karakter en het geheele leven van den man, die voor U teregt staat geen oogenblik uit het oog zult verliezen. *De Montalembert*, een man die een zoo verheven rang bekleedt, niet slechts door zijn geboorte, door de onuitwischbare waardigheid van het pairsschap, maar meer dan dat en bovenal, door zijn gevoelens, is geen libellenschrijver, geen pamphlettist. Hij heeft gehoor gegeven aan een tweeledige inspiratie — hij wilde zijn smart te kennen geven over het verlies onzer vrijheden, en hij wilde een energiek protest indienen tegen zich noemende godsdienstige en Katholyke schrijvers, die alle beginselen van godsdienst, menschelijkheid en eergevoel met voeten hebben getreden, die zich niet ontzagen Engeland te beschimpen en te juichen bij de moordtooneelen van Delhi en Cawnpore.

Door hulde te brengen aan Engeland, dit geeft men toe, heeft de heer *de Montalembert* niet misdreven; wat de tegenstelling aangaat tusschen de instellingen van beide landen, welke uit zijn artikel voortvloeit, mijn client zocht die niet- hij vond ze. Te zeggen

dat deze tegenstelling behoort op te houden, het te wenschen en te hopen, dat is geen beleediging voor Frankrijk, maar een eerbewijs. De wetten, waarop gij u beroept, zijn gemaakt om de instellingen te verdedigen, die de heer *de Montalembert* verdedigt en betreurt. Gij zult ze dus niet op hem willen toepassen, en gij kunt het niet doen, omdat het verboden is in strafzaken zijn toevlugt tot de analogie te nemen. Mijne heeren! rekent ons onze wettige droefheid niet als een misdaad aan. Wij zijn reeds ver gevorderd in het leven, onze krachten zijn afnemende, vergunt ons dan te sterven kalm en getrouw. Wij zijn genoeg te beklagen, dat wij onze zaak, onze heilige roemrijke zaak, verraden, overwonnen, geloochend en gehoond moeten zien. Laat ons dan het geloof, dat wij een onschendbare gehechtheid aan die zaak in het binnenste onzer harten mogen behouden — laat ons het denken — laat ons het zeggen. Vergunt ons de herinnering te bewaren en terug te roepen dier groote veldslagen der welsprekendheid, welke ons hebben leeren doen kennen en liefhebben de edele instellingen, die wij verdedigd hebben, die wij altijd zullen verdedigen, en waaraan wij zullen getrouw blijven tot onzen laatsten ademtogt.

Toen de heer *Berryer* geëindigd had, hoorde men luide, talrijke en gelijktijdige kreten van *bravo!* achter in de zaal. De President gelastte de policie ieder te verwijderen, die aan deze manifestatie deelgenomen had, als men hem konde uitvinden, en dreigde, dat hij het publiek de zaal zoude doen verlaten, indien deze wanordelijkheid zich herhaalde. De heer *Villemain*, de vaste Secretaris der Akademie, gaf den heer *Berryer* de hand en voegde hem toe: „Nooit in uw leven hebt gij beter gesproken, noch in de Balie noch in de tribune." De zitting werd voor een half uur opgeheven.

Men kwam daarop overeen, dat de Procureur des Keizers den heer *Berryer* zoude beantwoorden; en dat vervolgens de heer *Dufaure* eenige woorden zoude zeggen voor den heer *Douniol*, en tevens zoude dupliceeren in de geheele zaak.

De repliek van den Procureur des Keizers, die niet langer dan een kwartier duurde, was nog meer onbeduidend dan zijn eerste rede. Hij kwam bijna niet terug op de bijzondere punten der beschuldiging of het krachtig antwoord, dat daarop gegeven was. Hij herhaalde, dat de Fransche staats-instellingen beter waren dan de Engelsche, en dat het anti-Fransch was het tegendeel te zeggen. Hij verweet den heer de *Montalembert* vroeger gestemd te hebben voor de sluiting der Parijsche clubs, en vroeg of zijn bewondering voor Engeland hem ook maakte tot een voorstander der staatkundige *meeting's* — eene instelling, waaraan het Engelsche volk meer dan aan eenige andere gehecht was. Hij beriep zich, als voorbeelden van de schrikbarende gevaren dier *meeting's*, op eenige *rodomontade's* harer sprekers, die in Engeland niemands aandacht tot zich trekken. Hij klemde zich vast aan een uitdrukking van den heer de *Montalembert*, waarbij deze Engeland waarschuwt tegen te groot vertrouwen in eigen kracht, en het aanraadt een zee- en landmagt in stand te houden, geëvenredigd aan de uitgebreide magt, waarover het despotismus kan beschikken, en grondde daarop de ongerijmde aanklagt, dat de heer de *Montalembert* den oorlog wenschte, en daaraan zoude deelnemen voor Engeland tegen zijn vaderland.

De heer *Dufaure* begon met eenige woorden van verontschuldiging voor den heer *Douniol* (een eenvoudig handelaar, nog kort geleden een letterzetter), als die geheel onbekend was geweest met het artikel, waarvoor hij verantwoordelijk was. Hij verweet daarna aan den Procureur des Keizers de oppervlakkigheid en onvolledigheid van het door hem gesprokene, waarin de heer *Dufaure* niets kan vinden, wat een ernstig antwoord waardig was. De Procureur des Keizers scheen zich te verbeelden, dat het voldoende was ter loops hier en daar een plaats uit een artikel voor te lezen, om zijn eisch tot veroordeeling te regtvaardigen, zonder gelijk het zijn pligt was te doen, aan te duiden welke plaatsen vielen binnen het bereik van bepaald aangewezen wetsartikelen. Indien hij het stuk met aandacht gelezen had, zoude hij gezien hebben, dat het hoofddenkbeeld daarvan was de verdediging der godsdienstige inzigten van den *Correspondant* tegen die van den *Univers* en de legitimistische bladen, die het Engelsch bondgenootschap bestreden en de moordenaars van Cawnpore en Lucknow hemelhoog verhieven. De heer de *Montalembert* had geantwoord op vier razende artikels van den *Univers*, die korten tijd voor het aangevallen nommer van den *Correspondant* waren verschenen. Hij trok met verontwaardiging te velde tegen de ultramontaansche en reactionnaire politiek van den *Univers*, en zeide dat de *Correspondant* de zaak der redelijke godsdienst verdedigde, zoo als de edelste en braafste mannen, die in Frankrijk eeuwenlang hadden begrepen, tegen dagbladen die trotsch waren op de moorden van den St. Bartholomeus-nacht en de herroeping van het edict van Nantes regtvaardigden. Als een bewijs met hoe weinig ernst de Procureur des Keizers over de zaak had nagedacht, toonde hij dat de aanklagt, als zoude de heer de *Montalembert* de regering des Keizers bedoeld hebben, toen hij van een *Anti-Chambre* sprak, zich zelve wederlegde. Als ooit een man van ingetrokken aard en alleen op zich zelven steunende geweest was, dan was het de Keizer; hij mogt dit zeggen, zonder den verschuldigden eerbied te vergeten. De Keizer was gewoon in de gewigtigste zaken te beslissen zonder veel raad te vragen, en dikwijls geheel in strijd tegen de meening dergenen, die hem het naast ter zijde stonden. Zijn vorige Ministers (hier wendde zich de spreker tot den heer *Odillon Barrot*) konden ons daarvan het een en ander vertellen (*Gelach*). Hetgeen de heer *Berryer* had aangevoerd aangaande de onjuistheid eene toepassing der wet van 1849 op den tegenwoordigen Keizerlijken regeringsvorm, werd door den heer *Dufaure* op nieuw en op de krachtigste wijze in het licht gesteld. Het zoude een vreemde zaak zijn, zeide hij, zoo de heer de *Montalembert* veroordeeld werd, omdat hij de vrijheid der drukpers, de vrijheid der tribune enz. betreurd had, onder de heerschappij eener wet, die juist vervaardigd geworden was met het doel, om diezelfde instellingen tegen aanvallen te beschermen. Hij wees niet zonder spotternij op de *caprice's* van het algemeen stemregt, dat binnen zeer weinig jaren eerst een republiek had voortgebragt met een Souvereine vergadering; toen een republiek met een President voor vier jaren, onder wie de magt verdeeld was, daarna een quasi-republiek met een President voor tien jaren, en eindelijk het Keizerrijk.

Indien de afkeuring van het algemeen stemregt moest beschouwd worden als een aanval op zijn beginselen, dan waren zeer weinig lieden in Frankrijk, die zich niet in den laatsten tijd aan een dergelijken aanval hadden schuldig gemaakt. Hij las een plaats voor uit *Montesquieu*, waarin deze verhaalt, hoe hij, de gastvrijheid eener vreemde natie genietende, een bijzondere belangstelling en achting opvatte voor haar instellingen. Hetzelfde gevoel had *de Montalembert* bezield, toen hij zich in Engeland bevond. Wat aangaat de uitdrukking, die men zoo stuitend gevonden had, dat Frankrijk zich in een staat van voogdijschap bevond, vele andere uitstekende mannen hadden daarover hun spijt te kennen gegeven. Hier las de heer *Dufaur* een plaats voor uit een redevoering, onlangs door Prins *Napoleon* te Limoges gehouden, waarin deze, bij de verdediging van het beginsel der decentralisatie, datzelfde woord *voogdijschap* bezigde, en het betreurde dat er in Frankrijk zooveel voogdijschap bestond. Hij merkte voorts op, dat er geen enkel woord in het geheele artikel voorkomt tot afkeuring van des Keizers staatkunde tegenover Engeland. Het leedwezen des schrijvers, dat er zoo weinig gelijkvormigheid tusschen de instellingen van beide landen bestaat, bewees slechts, dat hij het bondgenootschap wenschte te zien vestigen op een duurzamen grondslag. Hij was zóó verwijderd van haat tegen Frankrijk, dat hij zijn liefde voor zijn vaderland en zijn achting voor zijn medeburgers aan den dag legde, door zijn overtuiging uit te spreken, dat Frankrijk verlichting en vrijheid waardig was.

Te zes uren verwijderden de regters zich om te beraadslagen; te zeven uren traden zij de zaal weder binnen en spraken het vonnis uit, dat wij reeds vroeger mededeelden, en dat bij arrest van het Hof van appèl ten deele werd bekrachtigd.

Toen de heeren *Berryer* en de *Montalembert*, den dag na de zitting, de vergadering der Fransche Akademie bezochten, waarvan zij beiden leden zijn, werden zij met de levendigste toejuiching ontvangen; hun intrede was een ware ovatie.

De algemeene opinie in Engeland en Frankrijk is, dat deze vervolging tegen een der uitstekendste mannen van onzen tijd de zedelijke kracht der regering van *Louis Napoléon* niet heeft vermeerderd.

Redactie.

Ingezonden stukken.

Nederlandsche Diamant-, Goud- en Zilver-Maatschappij.

Wij ontvingen per laatste Mail de prospectus en statuten eener op te rigten Nederlandsche diamant-, goud- en zilvermaatschappij, onder beschermheerschap van Z. M. den Koning, welke maatschappij zich ten doel stelt, door het machinaal bewerken en op groote schaal verkoopen van bijouterien, goud- en zilver-werken, den wereldhandel daarin, althans voor een zeer groot gedeelte, aan Nederland te verzekeren.

De met Europeschen roem bekende namen der bestuurders, de heeren *Gillis Grevink*, *J. M. Lucardie*, *P. de Meijer*, *D. Romain* en *G. J. Schouten*, en de namen van soliede handelaren en kapitalisten als Commissarissen, schijnen ons een goeden uitslag dezer onderneming te waarborgen. Het Maatschappelijk kapitaal is vastgesteld op *één millioen*, verdeeld in aandeelen van *duizend* gulden, welke weder in halve aandeelen splitsbaar zijn. Volgens de berekening der oprigters, zal deze Maatschappij, behalve een rente van vijf ten honderd, een jaarlijksch dividend van minstens vijftien ten honderd aan de aandeelhebbers kunnen uitkeeren.

De belangrijkheid van dit beloofde voordeel en het gewigt, dat deze zaak bij een goeden uitslag voor de Nederlandsche nijverheid hebben zal, noopten ons de aandacht onzer lezers hierop te vestigen.

De deelneming staat te Batavia open bij de Heeren *Levert & Co.*, terwijl het prospectus tevens ter inzage ligt aan het bureau van den uitgever van dit blad.

(*Redactie.*)

Dr. van Hoevell's Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië.

Met de onlangs aangekomen overlandpost, werd alhier ontvangen het December-nummer 1858 van het Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, met welke aflevering de Twintigste Jaargang is gesloten.

Eene belangrijke plaats voorzeker — wie zal het betwisten? — beslaat dit voortbrengsel der periodieke pers onder de geschriften betreffende deze gewesten, en niemand, zich met Indische zaken afgevende, die het Tijdschrift niet veelvuldig en met zekere graagte raadpleegt. En teregt. Welk een schat toch van gegevens en beschouwingen nopens Indische Taal-, Land- en Volkenkunde biedt het den wetenschappelijken onderzoeker aan! Van hoeveel zijden wordt ons ingewikkeld koloniaal stelsel daar voor het oog der menigte blootgelegd en besproken! Hoe wijst het op elke bladzijde op de belangen en behoeften dezer maatschappij! Met hoeveel volharding tast het de oude gebreken aan, die onze verhouding tot deze landen kenmerken — en, dat het ook het goede niet verzwijgt, moge, onder vele anderen, juist zijn laatste nommer getuigen, eindigende met een lofwoord over de geprojecteerde Weezen-inrigting te Soerabaija en haar stichter Jhr. J. C. Reijnst.

Ieder menschelijk gewrocht draagt ook zijne feilen; maar niemand kan onpartijdig en op goeden grond tegenspreken, dat, wat aangaat het Tijdschrift voor Ned.-Indië, de deugdzaamheid hoog uitblinkt boven de vlekken. Ieder geschrift vindt zijne tegenstanders; maar het Tijdschrift wordt met elke landmail zoo gaarne en allereerst door ieder geopend, en wij hebben altijd beweerd, dat het, gelijk zijn redacteur Dr. W. R. baron van Hoëvell, meer *schijn*-vijanden dan ware vijanden en eigentlijk veel vrienden telt.

Ja, het is zeker, dat verreweg de meesten, vriend en vijand, het zouden betreuren, wanneer eens van Hoëvell's Tijdschrift niet meer verscheen. Dit daarom moge niet gebeuren.

En toch moesten wij dezer dagen tot onze verwondering vernemen, dat het Tijdschrift van jaar tot jaar aan inteekenaren verloren heeft, zonder dat een evenredig getal nieuwe abonnenten in de plaats waren getreden. Zelfs in de laatste tijden zou de deelneming verminderd zijn, toen het Tijdschrift aan een zeer belangrijk deel van de Indische staatshuishouding, het leger, zoo menige schoone bladzijde wijdde; toen ieder opvolgend nommer de kostelijkste bijdragen tot de kennis van land en volk opleverde en, onder anderen, nog onlangs de veelbegaafde Brumund, in zijne schetsen bij en over Boro-Boedoer, ons eenen rijkdom van mededeelingen en opmerkingen betreffende het Javaansche volksleven schonk, die men in het lijvigst boekdeel over Indië vergeefs zal zoeken.

Waaraan is wel die verminderde deelneming aan het Tijdschrift te wijten? Wordt het minder gelezen dan vroeger? Boven beweerden wij reeds het tegendeel. Neen; de grootste oorzaak is, naar ons inzien, daarin gelegen, dat in latere tijden de vele leesgezelschappen zich met één exemplaar vergenoegden, terwijl vroeger gaarne iedere beschaafde Europeaan eenige guldens ten offer bragt, om zijne belangstelling in de voortzetting der uitgave te toonen. Waarom zou die belangstelling nog meer verflaauwen? Jaren lang heeft het Tijdschrift een zoo levendig deel genomen in den strijd, dien de voortgaande tijdgeest tegen verouderde meening en dwaalbegrip omtrent Indische aangelegenheden aanvaarde. En wat zag men op het staatkundig gebied gebeuren? Groote vraagstukken, vroeger door velen niet begrepen, zijn in het Tijdschrift door wrijving van denkbeelden tot klaarheid gebragt; beginselen, dáár aangeprezen, doch van andere zijden hevig bestreden, zijn in het eind aannemelijk bevonden; wenken, dáár voor vele jaren gegeven, zijn, zelfs door de tegenstanders, ter harte genomen en opgevolgd. Dat alles hebben Indië en het moederland aan het Tijdschrift te danken. Zoo wij dus in deelneming verflaauwen, — onze nakomeling zal een onpartijdig oordeel uitspreken over de groote diensten, die het Tijdschrift in het gewigtig tijdvak van hare ontwikkeling aan deze maatschappij bewees. Daarom niet toegelaten, dat het zich in den maalstroom van zooveel minder beduidende voortbrengselen onzer dagen verlieze, terwijl de wakkere arbeider gezind is, om onverdroten op den eenmaal door hem betreden weg voort te gaan. In het bijzonder doen wij een beroep op de nieuw-aankomenden in deze gewesten, waaronder zooveel jeugdige mannen van wetenschap en lust tot onderzoek, zooveel warme vereerders van verbetering en vooruitgang. Van hen toch, die de Indische belangen met hart en ziel zijn toegedaan en die daaraan de krachten van hun leven willen wijden, wordt voor de toekomst zooveel verwacht. Zullen zij de middelen versmaden, strekkende om die toekomst voor te bereiden en om hunne pogingen te ondersteunen?

En wat den redacteur betreft: hij vinde kracht en lust, om de baan, nu twintig jaren door hem afgelegd, nog lang te vervolgen, gelijk hij den geest en moed moge behouden, om als volksvertegenwoordiger de Indische belangen voor te staan, nu gedurende tien jaren zoo krachtig en onvertsaagd, als het ware één man tegen velen, door hem bepleit. Heeft de Indische maatschappij gevoel van hare waarde: beseft zij welk eene toekomst zij te gemoet kan streven: heeft ook zij achting en sympathie voor den voorwaartsgaanden geest van onzen tijd; dan mag zij de weinigen, die aan dien vooruitgang geheel hun leven wijden, niet onaangezien voor haar laten arbeiden en zeker menig moeijelijk uur strijden.

Neen, zij zie evenzeer met dankbaarheid op dat tien-jarig verleden terug, als zij reikhalzend van de toekomst verbetering, vooruitgang, welvaart en verheffing afsmeekt. Zij eere den naam en het talent opentlijk, die opentlijk hare behoeften en belangen verdedigden en daarom eere verdienen. Zij bedenke, hoe zeldzaam de lust en moed zijn, om de baan der moeijelijkheden jaren lang, met vasten tred en zonder wankeling van beginsel, te bewandelen en hoe dikwijls het talent begraven wordt. Zij steune hem, dien daartoe de kracht gegeven is, op zoodanige wijze als haar tot bevordering van het algemeen welzijn doelmatig voorkomt. Nog eens; zij houde door de ruimste deelneming hetgeen zijne hand gewrocht heeft in stand!

Moge ook het Tijdschrift voor Ned.-Indië blijven getuigen, dat het tegenwoordig geslacht hoogen prijs stelt op waarheid en vooruitgang. Moge het gedurende een tweede twintigtal jaren eene onverflaauwende medewerking en eene steeds toenemende lezing ondervinden, opdat, wat daarin als waarheid geschreven en aangeprezen staat, door de vereenigde kracht van regering en volk, eenmaal feitelijke waarheid worde tot heil van Indië!

(*Redactie.*) VERITAS.

SCHEEPSBERIGTEN.

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Eva Johanna*	H. de Boer		Haager & Schuurman.
″	″	Zeenimph*	J. W. J. W. Elias	Samarang en Soerabaija	″
″	″	Admiraal Piet Hein*	L. Hazewinkel		″
″	″	Lewe van Nijenstein	Borchers		″
″	schip	Nederland*	P. Hoekstra	Nederland via Soerabaija.	″
″	″	Jupiter	P. Burggraaf		″
″	brik	Karel August	A. Huizer	Padang	″
″	schip	Hebe	A. H. Kiehl	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
″	bark	Constance	Kimmerer		″
″	″	Canton	H. J. Tweehuys		″
″	″	Metalen Kruis	J. P. Zuurdeeg		″
″	″	Almelo	R. P. Tjebbes		″
″	brik	Joan Jacob	Wilphorst	Sydney	″
″	bark	Amboina	W. H. Rusman		Reijnst & Vinju.
″	schip	Jason	J. Lourens		″
″	″	Triton*	Adriaans		″
″	bark	Twee Anthony's*	van Rija van Alkemade		″
″	″	Derkina Titia*	P. Esink		Dümmler & Co.
″	schip	Hollandia*	C. C. Ruige	Soerabaija	″
″	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
″	schip	Zeelandia*	W. Blaakhert		″
″	″	Louis Meijer*	O. Hazewinkel		Landberg, Bezost de Bie & Co.
″	″	Twee Cornelissen	J. C. Krije	Cheribon en Samarang	″
″	″	President Plate*	J. C. Hartsen		″
″	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		″
″	″	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		″
″	″	Henriette*	J. M. van der Veer		C. Bahre & G. Kinder.
″	″	Admiraal de Winter*	Jansen		van Ommeren, Rush & Co.
″	schip	Oldenbarneveld*	F. N. Hoek		″
″	bark	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
″	″	Eensgezindheid*	B. G. Flik		″
″	″	Schoonderloo	D. Kruijt	Amsterdam	″
″	″	Vier Gebroeders*	C. J. Bunk	Nederland via Soerabaija.	″
″	″	Koning Willem II	G. van Eijk Meukmen	Nederland	″
″	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		″
″	″	Twee Gezusters	P. Keuzekamp	Nederland	″
″	bark	Patrisch Samhire	G. C. Lion	Samarang en Soerabaija	de Weerdt, Ruijff & Co.
″	schip	Broedertrouw	Rotgans	″ ″	″
″	bark	Ferdinand en Louis	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
″	″	Java's Welvaren*	Doornbos		Paine, Stricker & Co.
″	″	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		J. Cezard & Co.
″	″	Doggersbank	Valentein	Nederland via Pecalongan	″
″	brik	Anna	van der Valk		″
″	bark	Capella	Landweer		″
″	schip	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Golf van Perzie	E. Moormann & Co.
Nederl. Ind.	″	Foolkool Hair*	Said Moeksien	Soerabaija	Buijs, Jacobsen & Co.
″	bark	Atiat Toolbarie*	Sech Jebedie		″
″	″	Ydroesie*	Said Abdulla Bafagie		B. J. Jacobs.
″	brik	Fathul Seroer*	Sech Alie Bagoi	Soerabaija via Samarang	″
″	bark	Banka*	Said Assegal	Soerabaija	″
″	″	Generaal Michiels*	D. de Wilde		Haager & Schuurman.
″	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	″
″	″	Jeannette Maria*	J. G. Danekes		T. Crone.
″	bark	Marianne Antoinetta*	J. Winter		B. Kopersmit & Co.
Engelsch	″	Java*	J. Worthington		Schimmelpenninck & Co.
″	schip	Empress*	Malone		Hunter, Houghton & Co.
″	bark	Caroline Elizabeth*	Pascod	Falmouth	″
″	″	Ravensworth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
″	brik	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	″
″	bark	Isle O. May*	Burgess	Singapore	Borneo Company Limited.
″	brik	Collingwood*	W. Spence	Singapore	Martin, Dyce & Co.
″	schip	Generaal Wyndham*	Wilson		Wilson & Co.
Fransch	schip	Albert Nicolas Cezard*	Le Bozec	Manila	J. Cezard & Co.
″	″	Albert Cezard*	Dolu		″
″	bark	Manzanilla*	J. Martineau	Falmouth	″
″	schip	Vizir*	Lhotellier	Bordeaux	E. Moormann & Co.
″	″	Benjamin*	Durouxguithen	Havre	Dümmler & Co.
Amerikaansch	″	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Time*	Homer		Paine, Stricker & Co.
″	″	Oriental*	Whipple	Boston	″
Meckelenb.	″	Graf Arthur Bernstorff*	Schneider		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hamburg	bark	Johanna Stoll	Berg	Akijab	″
″	″	La Rochelle*	Meijer		″
″	brik	Gustav*	Nielsen		″
″	schip	Neumuhlen*	Heuer		″
″	″	Podesta*	Angelbeck		″
″	bark	Siwa*	Brorsen		″
″	″	Helene*	Range	Sydney	C. Bahre & G. Kinder.
Bremer	brik	Ocean*	Farrelmann		″
Zweedsch	bark	Fanny*	Wulffe	Falmouth	J. Cezard & Co.
″	″	Princessan Louisa	D. Jansson		″
″	schip	Gerda*	Jansson		Paine, Stricker & Co.
Oldenburgsch	bark	Sewa*	Hopker		Busing, Schröder & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

TWEEDE BIJVOEGSEL behoorende bij den *Java-Bode*, van Woensdag, 9 Februarij 1859, No. 12.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM		NAAR
Februarij	3	Engelsch	Gauntlet	William Inglis	Shanghae	14	Januarij	Motreal.
"	—	"	J. C. Ross	R. Ballard	Batavia	2	"	Cocos-Eiland.
"	4	Amerikaansch	Maria	J. Bursby	Singapore	31	"	Londen
"	5	Deensch	Magniperb	H. C. Reimer	Foo-Chow-Foo	22	"	"
"	—	Engelsch	Cincinatus	Cellars	Wampoa	23	"	"
"	6	Fransch	Alexander Ralli	Cevras	Macao	16	"	Havanah.
"	—	Engelsch	Siptree	Pinel	"	23	"	Mauritius.
"	7	Bremer	Leuise	J. H. Hencka	Singapore	2	Februarij	Bremen.

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN		GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Februarij	5	Ned. Indisch	bark	Ydroesie		Said Bafagie	Singapore	26 Jan.	B. J. Jacobs.
"	7	"	"	Atiat Toolbarie		Sech Jebedie	Banka		Buijs, Jacobsen & Co.
"	8	Z. M.	stooms	Soembing	Luit. t/z. 1 kl.	J. A. Kroef	Muntok	7 Febr.	
"	—	"	"	Ardjoeno	Kapt. Luit. t/z.	van Hasselt	Banjermassing	5 "	

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Februarij	5	Nederlandsch	4 mast	schoener Argo	van Teutem	Boni
"	8	Ned. Indisch	stooms.	Menado	A. Couteron	Sam., Soer. en Molukkos
"	—	"	"	Batavia	C. C. L. Neijts	Wester afdeeling Borneo
"	—	Nederlandsch	bark	Fortuna	M. de Ligny	Nederland via Pasoeroean
"	—	"	"	Thetis	J. Visser	Japan
"	—	Hamburgsch	"	Catharina	M. Hansen	Nederland
"	—	Zweedsch	brik	Mary	Silversparre	Samarang
"	7	Nederlandsch	bark	Almonde	H. G. Surie	Cheribon
"	—	"	schip	Burgemeester Hoffman	N. A. Dijkema	"
"	—	"	bark	Willem de Clercq	P. Ouwehand	Nederland via Soerabaija
"	—	"	"	Doggerbank	Walestein	" " Pecalongan
"	8	"	"	Willem Eggerts	H. Faber	Cheribon
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore
"	—	"	"	Palembang	H. J. Roseboom	Samarang en Soerabaija
"	—	Engelsch	bark	Augusta Maij	Banks	Australie.
"	—	"	"	Fleda	Saunders	Soerabaija
"	—	Nederlandsch	schip	Faidool Mobark	Heman	Soerabaija
"	—	"	"	Agneta	R. Grivel	Nederland via Sam. en Soerabaija
"	9	Deensch	bark	Nordskod	H. Hansen	Nederland
"	—	Ned. Indisch	schoener	Chicftain	Kruijmel	Billiton
"	—	Zweedsch	schip	Oscar I.	Blomquist	Soerabaija
"	—	"	brik	Sijdpolen	Söderberg	"

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 13 Dec. Constance, Söderberg, Batavia.
16 Johann Lange, Lamke, dito.
19 Tuisco, Danneman, dito.
22 Zwerver, Franzen qq., dito.
Hellevoetsluis. 11 Dec. La Prime, Goujou, Sydney.
Texel. 12 Dec. Constantia Elisabeth, Legel, Padang.
13 Diana, de Haan, Batavia.
14 Arnon, Gibson, Rangoon.
16 Aalborg, Folckman, Batavia.
19 Johanna, Jansen, Soerabaija.
21 Telegraph, Rolufs, Batavia.
Java Courier, de Weerd, dito.
Telemach, Schäffer, Soerabaija.
Twee Alida's, Visser, Charlest.
22 Sophia Koningin der Nederlanden, Kleijn, Batavia.
Magdalena, Kooij, dito.
Cornelia, Witt, dito.
Prins Hendrik, de Jong, dito.
IJstroom, Hansen, dito.
Wassenaar, Hofstee, dito.
Anna, Diepering, Tjilatjap.
Zierikzee. 13 Dec. Schelde, van Reede, Batavia.
Vlissingen. 13 Dec. Udonia, Drinkela, Buenos-Ayres.

Vertrokken.

Brouwershaven. 9 Dec. Jacoba Helena, Zwart, Melbourne.
Fop Smit, Hoefman, Batavia.
18 Dorothea Henriette, Smit, dito.
Hellevoetsluis. 9 Antoinette, de Winter, Cadix.
15 Amerika, Meermans, Noord-Amerika.
17 Sicilie, Mink, Buenos-Ayres.
Texel. 7 Dec. Stad Leyden, v. d. Worm, Singapore.
Hermanus Isaäk, Braunstahl, Kaap de Goede Hoop.
9 California, de Wijn, Batavia.
Prins Maurits, Bart, Soerabaija.

Zeilklaar.

Brouwershaven. 23 Dec. Arnold Böninger, Hashagen, New-York.
Hellevoetsluis. 23 Dec. Attalante, Hartmans, Batavia.
Gouverneur van Swieten, van der Harst, Padang.
D. T. Visser, v. d. Linden, Montevideo.
Ellen, Stewart, Coffin, New-York.
Texel. 22 Dec. Concurent, de Witt, Batavia.
Drie Vrienden, Nolting, dito.
Nicot, Amesz, dito.
Sumatra, Grivel, dito.
Julie Claire, van Oosteroom, Samarang.
Bernardina, Brouwer, Valparaiso.
Eclipse, Deeksen, Londen.
Equator, Appel, Liverpool.
Nederland en Oranje, Rosier. dito.
Goede Verwachting, v. Lindonck, dito.
Catharina Maria, Ballot, Engeland.
Jan Hendrik, de Jong, dito.

Scheepstijdingen.

Simonsbaai 29 Sept. Het schip Erasmus, kapt. van Heyningen, van Londen naar Singapore, alhier binnengeloopen, heeft van den 16 tot den 19 Sept. hevige NW. stormen doorgestaan en daardoor het roer verloren en meer andere zware schade bekomen.

Schepen in Lading.

Rotterdam. Batavia, Willem Kroonpr. der Nederlanden, de Bourchelles Zetteler. — Batavia en Samarang, Joan, Laseur. — Batavia en Soerabaija, Corn. Wern. Eduard, Bakker. — Factory, Jansen. — New-York, Warsata, Steengrafe. — Boston, Vertrouwen, Regtdoorzee. — Therese en Elise, Linneman. — Baltimore, Scotia, Miskelly.

Amsterdam. Batavia, Elisabeth en Jacoba, Lucas. — Graaf van Heyden Reinesteyn, Wamsteker. — Nicolaas Witsen, Stoffels. — Kaap Hoorn, Dik. — Rijnbrandt, Lange. — Bat., Sam. en Soerabaija, Anthonia Petron, Voorendijk. — Sam. en Cheribon, H. M. Elisabeth, Bonjer. — Sam. en Soerabaija, Baron van Hardenbroek, Henny. — Soerabaija, China, Luttenberg. — Singapore, Mentor, Duinker. — K. de G. Hoop, Jan van Brakel, de Roover. — New-York, Fosca Helena, de Waal.

Aangekomen Passagiers.

Van Batavia: Per Schelde, kapt. van Reede, de heer Sauerbier, met echtgen., 3 kinderen en 1 Jav. vrouwel. bediende, de 2 jonge heeren Bronckhorst, en baron Bunninghausen tot Hering Hofen.

Per Tuisco, kapt. Dannamann, de heer Jacobs en familie.

Per Telegraph, kapt. Rolufs, de heeren Stein Parve, luit. der mariniers 1e. kl. en Rosenwald, luit. t/z. 2e. kl.

Vertrokken Passagiers.

Naar Soerabaija: Per Prins Maurits, kapt. Bart, de heer J. Mazirel en familie.

Naar Singapore: Per Stad Leyden, kapt. van der Worm, de heeren V. Wilkens, W. F. Harbord en J. W. Muller.

Naar de K. de G. Hoop: Per Hermanus Isaäk, kapt. Braunstahl, de heeren Howe, Neuhaus, Merenzee, Monnig, Mulke en Effert, alle zendelingen, de heer P. Sterrenberg en de jonge jufvrouw Carolina Baar, 8 heeren Scheuer en 2 dames, de heer K. J. Fischer en echtgenoot en 3 minderjarige kinderen, de heer H. P. van der Post, echtgenoot en 2 kinderen, de heer J. D. M. van der Bosch met 8 broeders, de heeren A. G. Scheffer, J. T. Fleet, J. F. Avenarius, C. Harinck, G. Pennekan, D. van Eck, H. B. Brouwer, de scheepsdoctor J. Boeije.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 6 Dec. Eppo Hendrik, Schut, Philadelphia.
11 Hindeo, Rindberg, Batavia.
Plymouth. 12 Dec. California, de Wijn, Amsterdam.
vertrok 15 n. Batavia.
Clyde. 7 Dec. Vier Gebroeders, Bosch qq., Moulmain.
Shields. 4 Dec. Anna Helena, Don, Dordrecht.
vertrok 15 n. Hongkong.
Sunderland. 10 Dec. Geertruida Maria, Mulder Drenth, dito.
Hamburg. 7 Dec. Anna Elisabeth, Schrikkema, Bahia.
Bremerhaven. 6 Dec. Zeven Sterren, Ruhaak, Rio-Janeiro.
St. Nazaire, 17 Dec. Lucie Mathilde, Petitbon, Sumatra.
20 Marie Gabrielle, Ropers, Batavia.
Cadix. 12 Dec. Joh. Jacoba, Sap, New-York.
Gibraltar. 7 Dec. Zeebloem, Bakker, Patras (n. New-York.)
St. Helena. 31 Oct. Stad Assen, Haverbult, Batavia.
vertrok 1 Nov. n. Amsterdam:
8 Nov. Philomele, Nichols, Padang.
11 Stad Utrecht, Jaski, Batavia.
Tafelbaai. 21 Sept. Z. M. korvet Prins Maurits der Nederlanden, kapt. Vogelpoot, Curaçao n. Oost-Indië.
heeft 8 Oct. de reis voortgezet.
19 Oct. Henriette, van der Veen, Rotterdam.
Algoabaai. 26 Sept. Minerva, van Ommeren, Tafelbaai.
Simonsbaai. .... Estafette, Rietveld, Algoabaai.
vertrok 9 Oct. n. East-Londen.
10 Oct. Z. M. fregat de Ruyter, kapt. du Cloux, Vliss. (n. Batavia.)
New-York. 29 Nov. Sophie Elisabeth, v. d. Hoef, Amsterdam.
30 Gezusters, Visser, dito.

Vertrokken.

Glasgow. 17 Dec. Minister van Hall, de Haas, Batavia.
Greenock. 8 Dec. Lauriston, Davidson, dito.
Shields. 3 Dec. Hoop van Capelle, Bok, dito.
6 Lamm. Elisabeth, Gersen, dito.
7 Alida, Kieviet, Cadix.
Hartlepool. 20 Dec. Hendrika, van Aalborg, Batavia.
Hamburg. 16 Dec. Hildesheim, Bay, Oost-Indie.
Cuxhaven. 18 Dec. Anna Catharina, Matzen, Buenos-Ayres.
Triëst. 3 Dec. Maria Cornelia, Brinkering, Bahia.
Tafelbaai. 14 Oct. Prins Oscar, Oberg, Batavia.
16 Koerier, Rotgans, dito.
Buenos-Ayres. 14 Oct. Economy, de Jong, Liverpool.
22 Levant. Noordhoek, Antwerpen.
Rio-Janeiro. 20 Oct. Jacobus, van Loon, Batavia.
22 Fortura, de Ligny, dito.

In Lading.

Londen. 13 Dec. Claas Tholen, Geerds, Buenos-Ayres.
Liverpool. 4 Dec. Sea Queen, Lamzed, Batavia.
Buenos-Ayres. 22 Oct. Sara Elisabeth, Kuyper, Rio-Janeiro.

Gepasseerd.

Broadstairs. 10 Dec. Macao, Kroll, Texel n. Batavia.
Wight. 6 Dec. Osiris, Cramer, Shields n. dito.

Zeilklaar.

Harwich. 16 Dec. Louise Roelofvine, Sybrandi, (v. Amst.) Soerabaija. na volbragte reparatie.
Liverpool. 9 Dec. Albert Edward, Mitchell, Batavia.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 22 December.

Zoo als wel te verwachten was tegen het einde van het jaar, bleef de handel gedurende de afgeloopen 14 dagen binnen zeer enge grenzen beperkt en vielen ook aan onze markt weinig meldingswaardige fluctuatiën voor; daar een ieder, met de Nieuwjaarsbezigheden geoccupeerd, eer tracht door het afwikkelen van zaken een zoo mogelijk zuiver resultaat voor het bijna afgeloopen jaar daar te stellen, dan wel nieuwe operatiën te ondernemen. Buitendien zijn de verzendingen in het tegenwoordige saizoen met zoovele moeijelijkheden en gevaren verbonden, dat ook die van weinig beteekenis zijn, wanneer ook, zoo als thans het geval is, de temperatuur zeer matig en de scheepvaart ongestremd blijft.

De omzet bepaalde zich dus meest tot kleine inkoopen ter complettering der wintervoorraden in het binnenland, hetgeen evenwel, wat koffij betreft, genoegzaam was om, bij de reeds bestaande vastheid der houders, de markt nog meer te bevestigen en aanleiding te geven tot einige speculatieve inkoopen; terwijl de betaalde prijzen op nieuw eene kleine verbetering aantoonen.

In het algemeen is de toestand des handels zeer gezond te noemen, en met uitzondering van Rijst en Huiden, welke (vooral laatstgenoemd artikel) voortdurend onder die groote vooraden gedrukt jaar, verkeeren de meeste hoofdartikelen in vaste stemming, getuigende van de gunstige opinie waarmede de houders de toekomst tegemoet gaan. De vraag naar

Koffij nam sedert onze vorige toe, zoodat het bij de geringe aanbiedingen en de geretireerdheid der houders, dezen niet moeijelijk viel op nieuw iets betere prijzen te bedingen. In het begin der vorige week werd de verkoop bekend van 20 ceelen Java No. 15 tot 34 c. en 1 ceel No. 20 à $33^1/_2$ c. Vooral goed ord, bleek was zeer gevraagd en moeijelijk te vinden, zoodat ten slotte te vergeefs $33^1/_2$ c. daarvoor werd geboden en men a/b. 34 c. houdt; terwijl goed ord. groenachtig met $33^1/_2$ betaald werd. Goed blank bedong 34 à 35 c. en mooij dito $35^1/_2$ à $36^1/_2$ c. In de laatste dagen zijn echter de omzettingen van minder belang, daar de verhoogde vorderingen alleen voor dringende behoeften bewilligd worden. De afdoeningen uit de 1ste hand bepaalden zich tot ca. 630 bn. Java, aangevoerd per *Kaap Hoorn*, welke heden tot 33 à 36 c. verkocht zijn. In Brazil en andere vreemde soorten ging bij gebrek aan keuze niets van beteekenis om.

De prijzen van Koffij te Londen in entrepôt waren in het begin van December

	1856.	1857.	1858.
Jamaica goed à fijn ord.	53 à 60/-	55 à 60/-	52 à 60/-
Ceylon reëel ord.	52 " 53/-	52 " 54/-	49 " 50/-
Brazil goed ord.	44 " 45/-	36 " 37/-	43 " 44/-
St. Domingo goed ord.	60 " 51/-	48 " 49/-	46 " 47/-
Java goed ord. in Holland per $^1/_2$ ko.	32 c. " 33 c.	36 c.	33 c.

Rawe **Suiker.** Als verkoopen hebben wij te berigten 214 kr. Java per *Johann Lange* en 300 kr. dito per *Tuisko* tot *f* $^1/_2$ boven de November prijzen, van boord te ontvangen, benevens 23 vn. ord. geel Surin. *f* 33.

Thee zeer vast met voortdurenden handel in 2de hand, uit de eerste hand zijn kort na onze vorige verkocht, per *Margaretha*, 72/4, 600/16 kn. Congo, 384/16 kn. Fine Souchon, 584/16 kn. Fine Oranje Pecco, 148/32 kn. Imperial, 360/32 kn. Gunpowder.

Men noteert thans:

Chinesche Java.		
Boei	60 à 65	50 à 80
Congo	75 " 130	65 " 100
Souchon	75 " 200	70 " 110
Pecco	170 " 300	165 " 360
Orange Pecco	150 " 200	— " —

Chinesche Java.		
Tonkay	95 à 120	40 à 155
Haysunschin.	55 " 100	45 " 150
Haysan	140 " 200	40 " 150
Uxim	80 " 175	65 " 150
Imperial	125 " 210	70 " 110

Rijst nominaal op vorige prijzen. In de 1e. hand ging niets om en ook in de 2e. hand was de handel voor consumtie zeer onbeduidend. De stemming is lusteloos, doch de houders schijnen nog niet te kunnen besluiten om tot lagere prijzen af te geven.

De aanvoeren enz. te Londen bedroegen op 11 dezer, als volgt:

	1858	1857	1856	1855.
de Aanvoeren	9600 ton	16330 ton	14685 ton	7677 ton
" Afleveringen	13336 "	11800 "	16203 "	14865 "
" Voorraad	2427 "	6560 "	2255 "	4200 "

Specerijen met weinig handel; de kleine vraag voor consumptie kon tot vorige prijzen voldaan worden, doch lager wilde men niet afgeven. Onder anderen bood men van verschillende zijden te vergeefs voor Noot no. 1 uit de laatste veiling 112. Men houdt No. 1 op 115. No. 2 102. Foelie op 95 @ 96 c., en Nagelen op 24 @ 26.

Tabak. Omtrent *Oost-Ind.* soorten valt bij gebrek aan disponibelen voorraad niets te vermelden als den afloop der op 15 dezer gehoudene veiling van Sigaren, als: 160 mille *Manilla*, Sigaren, 2a *Cortados* 1857:

120/m verk. van *f* $26^1/_4$ tot *f* 28 entr., 40/m verk. van *f* $27^1/_2$ tot $27^3/_4$ cons.
280/m *Oost-Ind.* Sigaren, *Cortados:* verkocht van *f* 5 tot *f* 7 in entr.
150/m *Oost-Ind.* Sigaren. *Habano,* verk. van $5^1/_4$ tot *f* $5^3/_4$ in entr.

De gunstige afloop der te Amsterdam gehoudene veiling van *Java* Tabak toont voortdurende vraag voor het artikel.

Katoen herstelde zich sedert onze vorige zoowel te Liverpool als op andere hoofdmarkten, ten gevolge waarvan ook hier de stemming thans weder vaster is geworden. De omzet bleef echter, zoo als aan het tegenwoordig saizoen eigen is, zeer beperkt en bepaalde zich tot een paar partijen *Oost-Ind.*, waarvoor vaste prijzen bedongen werden.

Wol verkeert in eene willige stemming; vooral goede soorten zijn gevraagd. Per *Prime* zijn van Sydney voor de N. H. M. aangebragt 634 bn.

Banca **Tin.** De prijs van dit artikel vervolgde deszelfs stijgende rigting, zijnde er na eenen kleinen verkoop tot *f* $72^1/_2$, 2000 blokken verkocht tot *f* 74 en 1500 blokken tot *f* $74^1/_2$. Sedert werd echter de stemming iets slapper en verkocht men 500 blokken tot *f* $74^1/_4$; terwijl thans op *f* $74^1/_2$ gehouden wordt.

In *Java* **Indigo** vonden geene afdoeningen plaats; de positie blijft even: wel zeer vast.

Van *Java* **Cochenille** zijn bij particulieren 27 kn. aangevoerd, welke na de monstering aan de markt zullen komen.

Huiden. Tengevolge der zeer groote en steeds toenemende voorraden is dit artikel zeer lusteloos gestemd. Uit de hand is niets omgegaan sedert onze vorige.

Naar *Java*-Huiden van ligte wigten vertoont zich iets meer vraag, doch middel en zware wigten blijven geheel verlaten.

Arak zonder handel en zeer lusteloos.

(*Wordt vervolgd.*)

Particulier Handelsberigt.

Amsterdam, 23 December.

In den handel is het thans bijzonder stil, slechts voor behoefte wordt het een en ander gedaan.

Koffij zeer vast, goed ord. Java op *f* 34 gehouden; eenige kavelingen uit de laatste veiling werd $^1/_4$ en $^1/_2$ c. hooger verkocht. Courante soorten ontbreken. De bezitters van eenige kavelingen dezer soorten willen zelfs bij een hooger bod niet afgeven. De vraag voor verzending blijft aanhouden. Ook van *Brazil* koffij is onze markt schraal voorzien.

Suiker is en blijft vast *f* $^1/_2$ @ *f* 1 boven November-veiling.

Rijst én **Indigo** verlaten; zonder noemenswaardige omzettingen.

Arak vast in prijs. vindt gretig koopers. **Specerijen** iets vaster. Van *Java* **Tabak** is de voorraad in de eerste hand sterk verminderd. Naar goede blanke soorten blijft vraag tot verhoogden prijs, doch de keuze is gering, men verwacht nieuwe aanvoeren.

Banca **Tin** staande. In **Huiden** gaat weinig om wegens het vergevorderden saizoen. **Gum-dammar,** in Engeland hooger betaald, wekt hier eenige attentie. **Katoen** loom wegens belangrijke aanvoeren uit Noord-Amerika. De N. H. M. zal zich op dezen tak van handel meer toeleggen, waardoor hier eene geregelde markt van katoen zal ontstaan.

Hollandsche fondsen vast, doordien het gouvernement laat aankoopen.

24 December.

Geld is ter beurse @ 3% verkrijgbaar.

Suiker op heden *f* $39^3/_4$, den 20sten nog *f* $39^1/_4$.

Koffij goed ordinair *f* $33^1/_2$ @ *f* 34, ordinair *f* $32^1/_2$ @ *f* 33, met koopers. Prijzen zeer ferm, met voortdurende goede opinie voor hoogere prijzen. Goed en, kleurig *Brazil* ontbreekt.

In *Banca* **Tin** werd heden eene kleinigheid gedaan @ *f* 75,— tot dezen prijs wordt gelaten.

LONDEN.

Koffij en **Suiker** zeer vast.
Ordinaire **Rijst** gevraagd.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 9den Februarij 1859.

Arak, *f* 60,—
Koffij, Java ...... zonder voorraad.
——— Padang *f* 33,— Geringe voorraad.
Suiker, witte No. 16. *f* 18.— @ *f* 18,50
Rijst, Indramaijoe schaarsch.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 155,—
——— " " 2de " *f* 120,— @ *f* 135,—
——— Carga *f* 100,— @ *f* 110,—

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. pari.
" Engeland 6/m. zigt *f* 65,— @ *f* 11.70, Singapore *f* 2.65

Te SAMARANG, den 4den Februarij 1859.

Koffij, *f* 32,— oogst opgeruimd.
Suiker No. 16, *f* 18,— oogst opgeruimd.
Indigo, *f* 4,30 afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— ℔ kodie, oplev. Koeh. in de eerste maanden niet beschikb.
Buffelhuiden, *f* 60,— ℔ kodie. idem. idem.
Staart Peper, *f* 58,— oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 135,— @ *f* 140,— ℔ koijang @ 28 picol. Zonder zakken.
" carga " *f* 115,— @ *f* 120,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 17,—
Katjang " *f* 16,50
Rotting *f* 7,— @ *f* 8,— Bandjermassing. Niet voorhanden.
Kadjang Matten, *f* 10,50
Wisselkoers op Holland 6/m. dato pari.

Te SOERABAIJA, den 2den Februarij 1859.

Suiker No. 16 ℔ picol *f* 18,—
Koffij *f* 33,—
Rijst, (carga) ℔ koyang *f* 115,— @ *f* 135,—
" (witte) " " *f* 150,— @ *f* 160,—
Koehuiden ℔ 100 stuks *f* 250.— @ *f* 350.—
Arak ℔ legger, *f* 50,—
Olie (Klapper) *f* 14.—
Olie (Katjang) ℔ picol,
Kadjang Matten.
Rotting, *f* 9.— @ *f* 12,—
Wisselkoers, pari. @ 101%.

Te PASOEROEAN, den 2den Februarij 1859.

Suiker No. 16, ℔ picol *f* 17,50
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) " " " 130,—
Olie, (klapper) " pic. " 19,—
Id. (katjang) " " " 17,—
Wisselkoers, @ 101 %

Den 2sten Februarij, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1859.

Van de Fabriek	Getalbouws	*Gouv. levering* Picols Suiker		*vrije beschikking,*
Wangoon Redjo.	407.	10,582	a.	7,797-78
Ardjosarie	471.	14,130	a.	10,109-38
Ardie Redjo.	353.	14,937-42		7,468-70
Yoso Wilangoon.	307.	7,511-18		3,750-19
De Hoop.	433.	10,004-27		
Djacatra Oost.	490.	9,800	a.	19,259-36
De Onderneming.	425.	11,050-06	a.	17,100-96
Wono Redjo.	423.	9,306——	a.	11,641-72
Kloerahan.	368.	10,304-01	a.	12,907-92
De Goede Hoop.	245.	6,860-15	a.	10,807-63
Gaijam.	423.	10,998-30	a.	14.500-14
Becassie Oost.	292.	7,884-40	a.	13,254-97
Dankbaarheid.	294.	7,056-61	a.	6,319-88
Soeko Redjo.	300.	7,500-11	a.	10,665-27
Kawis Redjo.	300.	11,460-59	a.	5,725-60
Sarie Redjo.	150.	3,000-32	a.	4,201-28
Pleret.	321.	10,272-13	a.	6,678-54
Te zamen	6002.	162-657-55 pic. Suiker. 161,554-04 " Koffij.		162,789-32

NB. van de fabrieken met a. geteekend is de Gouv. levering afgeloopen. Alle fabrieken hebben afgemalen.

Restant Producten in 's lanks pakhuizen, den 2 Februarij 1859.
42,258-21 pic. Suiker, oogst 1858.
34,629-61 " Koffij " 1858.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 5 tot en met den 8 Februarij 1859.

Met het N. I. stooms. Palembang, Kapt. H. J. Roseboom, de 1ste Luit. van der Heijden en Echtgenoot, de heer Schröder en Z. M. troepen van Singapore via Riouw en Muntok.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 5 tot en met den 8 Februarij 1859.

Met het N. I. stooms. Koningin der Nederlanden, Kapt. E. Lewis, de heeren J. R. Kleijn en Echtgenoot, G. H. P. Stelling, A. J. Baudoin, C. Hagedorn, J. Adrian, Mr. C. Rijschkan, benevens eenige zeevarenden van de schepen Koning Willem II, Eduard Maria en Augusta Maij naar Singapore via Muntok en Riouw.

CORRESPONDENTIE.

Verschillende door ons ontvangen brieven bevatten klagten, dat de brug op Parapattan, die, na een jaar in reparatie te zijn geweest, thans hersteld is, nog voor de passage gesloten blijft, en zulks alleen om het ontbreken der leuningen, met wier vervaardiging welligt weder eenige maanden zullen verloopen.

Men meent, en onzes inziens niet ten onregte, dat alles, wat met wegen en bruggen in de residentie Batavia in verband staat, 's jaarlijks meer aan achteruitgang lijdende wordt. Het is te hopen, dat de betrokken autoriteiten of wel de Hooge Regering zich eindelijk eens ernstig deze aangelegenheid aantrekken, opdat de *Koningin van het Oosten* in dit opzigt niet langer met een vergeten dorp in den achterhoek worde gelijk gesteld.

(*Redactie.*)

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP te [illegible]